

a bánatos özvegyet és hátramaradt árvákat és rokonokat, kiknek fájdalmában az egész haza osztozik. *D. Farkas.*

Arató leányok.

Felszállt a hold ezüst arculatja, Haloványan néz az alkonyatba; S a napsugár, mely vakitón égett — Most bágydán festi a vidéket.

És szól a fűj, az estet köszöntvén; Szélid szellő jár, susogva, röpknén. — És szárnyai — hevéből a nyárnak Megért, sárga bimbókat himbálnak.

Köröttek szép bimbók és virágok A daloló, arató leányok; És ugy tetszik, mintha a tavasz még Unfeléden köztük mulatoznék.

Ez kévét köt, másikkal gereblye, Ki a lyányok díszé, a legszebbje; S a többiek, sorsnélküli sorban Sürögnek, forgnak dolog közt, szétszórtan.

Mintha látnám egykori világot: Munkásságod én szép ifjúságom; Virágidat, miket ihlett lelkem Egész odáadásával neveltem!

Lassan, lassan halkul, némul a dal; Hazatérnek a hazatért nappal. Itt már az éj — égnek a csillagok — Vagy tán csak a lyányok szeme ragyog?!

— Emeld szívök esteli harangzó, Csendes völgyben estimára hangzó; Keljen rájuk derült, vidám reggel, — Köszöntsék azt újult, friss lélekkel.

Pásztor.

Képek az 1848-iki magyar hadjáratból.

III.

Bem győzelmes előnyomulása a török határig.

Az átelt nagyszerű események óta csaknem két évtized múlt el, őszbe borítva az egykori ifjú honvéd hajfűrtjeit, míg láng-keblét, hitét ha nem is oltá ki, de annak hőfokát mélyen alászállította. És mégis, e küzdelemteljes hosszú évtizedek lassu lefolyása után is, mily élénken emlékszünk vissza honvéd-korunk azon fénypontjaira, a midőn utunk minden lépése új meg új győzelemre vezetett.

E borzalmas szép idők egyik legszebb szaka az volt, midőn 1849. év május első napjaiban Bem vezérlete alatt Temesvártól Versce felé, az akkor Oláhországból Orsovánál Magyarországra összes hadával betört *Malkovskí* cs. vezér ellen indultunk, azon szándékkal, hogy őt a Bánságból végképen kiűzzük.

Bem apó nagy bizalmat helyezett kised seregébe, látván a nagy lelkesedést s kitartást, s a sereg ismét vezére lángeszében bizván, a teljes győzelemben kétkedni sem lehetett. Azonban, hogy diadalainkat oly könnyű szerével kivívjuk, arról még csak nem is álmodánk, mert hiszen még eddig minden győzelmünk nagy véráldozatba került.

Még ma is megfoghatlan előttem, hogyan sikerülhetett Bem terve oly szerencsésen. 1849. évi máj. 8-án Károlyi ezredes vezérlete alatt *Malkovskí* seregét Fehértemplomnál véletlenül megleptük; a város elsáncolt ágyutelepekkel volt körülvéve, s a l-gjobb védelmi állapotba helyezve, és mégis oly könnyedén átengedék azt nekünk a császáriak.

Tagadhatlanul nagy előnyünkre szolgált azon körülmény, hogy még utközben jóval előbb, Fehértemplom előtt huszáraink egy császári kémlelő lovas csapatot oly ügyesen

bekerítették, hogy egyről egy elfogták őket, valószínűleg épen azt, mely a magyar sereg hollétét kipuhatolandó vala, s ennek köszönhetni azt, hogy *Malkovskí* táborá gondtalan, kényelmes helyzetében lepergett meg általunk, s bent Fehértemplomban csak akkor fújták meg a riadót, mikor már az egész magyar sereg csatarendben, kibontott zászlókkal rohamban indult a város ellen.

A császáriak az ellentállásra nem is gondoltak, hanem a ki hogy menekülhetett, vad futással igyekezett életét megmenteni az Orsova felé vezető országúton. Sokan azonban menekülni sem értek már reá, s nagyszámu foglyunk esett. A nyakrafőre hátrálók között a rend teljesen felbomlott, s helyzetük valóban siralmas lett.

Az üldöző magyar csapatok parancsnokainak vezényelni sem kellett, mert a honvédek Bem apó általánosan kiadott rendelkezés tartották magokat, a mely ekként szólt: „hogy mindaddig üldözzük az ellenséget, míg csak be nem érjük.“ Az öreg ur maga Fehértemplomban maradt.

Mint minden, ugy ezen győzelmet is vérvonok jelölék, melyeken a diadalittas magyar sereg bősülten roham, égve a vágytól, a rajta s testvéreire oly sokszor elkövetett győzelmet megtorolni, h-riöz boszuját csillapítani. Igaz, ha rajtam állott volna, minthogy szívem megcsépett a szerencsétlen üldözött *Malkovskí* seregén, örömmel követtem volna azon közmondást, hogy a megfutott ellenségnek kaput kell nyitni. De a parancs másképp szólt.

A menekvő császáriakra fegyver- és kartács-tűz pokoli módon szóródtak, s Fehértemplom határa sűrűn el volt borítva fehérszínű holtakkal, kiket a derék lakosok azonnal felszedtek, s eltemettek; a sebesülteket pedig a városba vitték, ápolás végett. Azonban sokkal rettenesebb látványt nyújtott, midőn tovább az országút mentén előhaladtunk, s huszáraink a lovas ütegekkel sebes vágatva, s olykor a futó ellenség nyakára, a tömegbe hajtva be, a milión tűzereink lemozdonyozták, s míg csak a golyó a futókat beérhette, mindaddig kartácsoltak s 3 fontos golyóval pusztították sorokat.

Egy ily lövés után iszonyodva szemléltem, mily tág véres utak nyíltak meg a futók soraiban; s az ellenség menekülését csak is az segíté, hogy az országúton összehalmozódott hullákon lovasütegeink gyorsan keresztül nem harcoltunk, míg azok az utból elhárítottak volna, azalatt a császáriak tért és előnyt nyertek a futásban.

A számos hulla között nehéz sebesültek is voltak, kiket egyik félnek sem volt ideje felszedni s ápolásukról gondoskodni; mert az üldözött s üldöző egyiránt nyakrafőre sietett, mindkettő ezélja felé.

A nehéz sebesültek kínos hörgése és segélykiáltása mélyen meghatá még akkor oly ifjú kedélyemet; mily örömmel nyújtottam volna segílyt minden szerencsétlennek, de idő nem igen volt reá, s megállani sem volt szabad, a futókat üldözni volt egyetlen feladatunk. Még sem állhatat meg, hogy a vezér parancsa ellen ne vétsek. Egy súlyos sebesült mély szánalomra ragadt, s minthogy közvetlenül az ut mellett fektett, hozzá siettem s egy ital borral kínáltam meg kulacsomból. E szerencsétlen, ha emlékezetem nem csal, gyalog százados volt, mindkét lába térdben elszakítva; az általam kínált italból határozottan visszautasítá, s a mint hozzá hajoltam, hogy a mennyire időm sem nézett, hiszen ez oly csekélység volt előtte, hogy azt figyelemre sem méltatván, ironjával folyvást jegyegetett.

Az éhes honvédek gyakran lézengtek Bem kocsija körül, azonban tulszigorú te-

megtenni neki. Hogy a halálos kinoktól győtrőnek gőzös szorításaitól menekülhessek s századosomat mihamarább utólrhessem, ohajtását teljesíteni ünnepélyesen megígértem, de annak teljesítésére képtelennek éreztem magam. Ezt látván a kétségbeesett csonka százados, egy mellettem álló közhonvéd felé nyújtá óráját, gyűrűit s pénzes erszényét mondván: „ime legyen ez a tied, ha e jótéményt megteszed velem, s szíven lösz.“ A honvéd valóban meg is tevő, de nekem nem volt erőme borzasztó szívesség műtétét szemlélni s irtózva hagytam el a helyet.

A honvéd csakhamar utánam sietve, beért, a szerencsétlen kapitány által neki nyújtott ékszer, pénzt s annak kardját hozván magával, melylyel engem akart megajándékozni. A kard igen szép mű, s abban aszázados neve aczélba vésvő volt: Ritter von De én soha sem tudtam viselni e gyászos emléket s nem is fogadtam el.

A hátráló császáriak egyedül az országúton menekülhettek, mert az ut mellett jobbról mély sik terült el, tele vízzel, balról pedig hegyoldal emelkedék, melybe volt vága az ut. Az ellenlovassága a legnyomasztóbb helyzetbe jutott.

Már késő éj volt, midőn a folytonos sebes léptekkel tett üldözést tovább nem bírva, táborba szállottunk. Kapitányunk *Malkovskí* (Markovics) Dénes maga körül gyűjté századát s kijelenté, hogy ha volna még századában, a kinek régi löfegyvere helyett nincs ujserű csappantus puszkája, azt ő meg nem tűri. A gondos százados azonban nagy meglepetve, mert minden honvédem egy, hanem két ilyen fegyverrel jelent meg, saját ócska fegyverét pedig az uton elhagyta.

Ez volt elseje azo vérézaszó fáradalmas négy napnak, melyen a Bánságot végig futottuk és éhezünk, egészen az ország végpontjáig, Orsováig. — Ezalatt soha sem kaptunk semmi ételm t, requirálui pedig vagy csak be is menni a román falvak házaiba, a legszigorubban tiltva volt.

S midőn főtiszteink az éhség, folytonos üldözés s csaknem természefölötti erőfeszítés miatt zugolódtak, Bem apánk azt válszóla: „hogy ha azok győzik, t. i. *Malkovskí* serege, akkor mi is győzhetjük; azok sem esznek és mégis mindig futnak; azonban, ha valaki csakugyan nem bírja tovább a fáradalmat kiállni: feküdjék le valahol a gyepré s pihenje ki magát.“

Jól tudta azt az öreg ur, hogy honvédek ismerik a helyet, a hol járnak, valamin annak lakóit, a románokat, kik, ha egyes elmaradóz honvédek kézre kerithetnének, azt minden irgalom nélkül legyilkolnák. Azonban mi azon császári katonákat, kik a szenvedés alatt összerokadván, ronsolt testüket tovább vonszolni nem bírták, s a seregtől elmaradtak, a legközelebbi helységekbe szállítottuk s ott hagytuk, ápolás végett.

Egy Bemet jellemző jelenet mélyen véste magát emlékezetembe.

Az öreg ur mindenütt velünk s közöttünk volt, s mint gyenge lovalgó, a mellett testileg nagyon megtört ember egy régi divatu bárka vagyis inkább castrum doloris kinézésű hintón vittette magát. A hintó teteje mindig le volt eresztve, s Bem soha sem aludt abban, hanem szüntelen a legnagyobb éber figyelemmel jegyegetett valamit; irón és kis zsebkönyv mindig volt látható kezében. Midőn előcsapatunk a futók sarkába ért s azt erősen kartácsolni kezdte: az öreg oda sem nézett, hiszen ez oly csekélység volt előtte, hogy azt figyelemre sem méltatván, ironjával folyvást jegyegetett.

Az éhes honvédek gyakran lézengtek Bem kocsija körül, azonban tulszigorú te-

kinetét sokáig ki nem állhatván, csakhamar elompolyogtak onnan. Az öreg ur velünk együtt erősen éhezett; azonban egyszer mégis megsokalta a hosszas böjtölést s midőn épen egy román falu mellett haladtunk volna, azon eselhez folyamodott, hogy ő majd valamivel hátrább marad hintójával, mialatt éhségét lecsillapítandja. Ezen szándéka nem sikerülhetett, mert néhány rendkívül kiéhezett honvéd ennek neszt hallván, szintén hátramaradt, s a román helységbe requirálás végett beküldött bajtársainak visszajöttét sovárgva várták.

A requirálásnak ugyan volt némi, de korántsem remélt sikere. A honvédek egy nagy köcsög tejet hoztak s ahöz egy nagy fakanalat. Bem hintója megállott. Az öreg ur térdei közé fogta a köcsögöt, az aludt tejet a fakanállal kezdé meríteni. Azonban kocsiját egy pillanat alatt nagy tömeg éhes honvéd vette körül, kik nem azért tolaokdtak oda, mintha imádozt vezérüktől kívánták volna, hanem inkább csak kíváncsiságból.

Ezt látván Bem, macedoni Sándor példáját követte, ki, midőn tikkasztó szomja enyhítésére egy sisak vizet hoztak számára, s azt mohón akjához vinni akarván, tekintete számos harcosza sovárgó arczán megakadt, kiönté azt a földre. Azonban Bem apó még Nagy Sándort is felülmutta: egy az utól tavolabb fekvő, a sereg zömétől elmaradt beteg honvédet meglátván, mondá: „vigyétek a tejet a annak beteg honvédnek; én még tovább koplalhatok, de az nem.“

Negyed nap csaknem teljesen kimerülve érkezünk Orsovára, a hol épen akkor szállott által seregével Oláhországra *Malkovskí*, ágyuit a Duna fenekére süllyesztvén.

Orsován táborba szállottunk, s e helyet ugy tekintettük mint az igéret földjét, hol egyszer valahára lelket s testet győtrő fáradalminkat kipihenehetjük, s a mi ennél is kívánatosb, végre enni s inni valónk is bőségben volt, mintha csak egy varáz-intésre a földből nőtt volna ki; s midőn már a legfelsőbb fokig felesigázott étvágyunkat kedvünkre kielégítettük, mély álomba süllyedtünk.

Orsovára érkezésünk napjának estéjén a Dunapartra előérre kellett mennem. Az őrszemek elrendezése után köpenyemet a földre terítém s oly édesdeden aludtam át az éjt, hogy csak másnap reggeli 5 órakor költött fel őrmesterem. Épen pénteki nap volt. A Duna közepében épült Ó Orsova török erőd sugár minarettel veres zászló lobogott Dsuma-ünnep tiszteltére. Oly bájosnak láttam e várat, a környéket s a fensége Duna folyamot, milyennek azt csak egy boldog ember láthatja.

Az emberi elme nagyon találékony jó s balsorsban egyiránt. Másnap sátraink is voltak már; mi tiszték török dohányt szittunk, s mi több, a jó isten tudja honnan, de egyszerre cigány zenék is volt, s a honvédek, kik még előtte való nap mint őszszel a legyek hullottak, a hegedű s czimbalom hangjára, minden kiállott szenvedéseiket feledve, egy percz alatt mint a villám felkerekedtek, s ugyancsak járták a csárdást; azonban egy nagy, kipótolhatlan hiány mutatkozott: a nők hiányoztak a riágtőnzött tánczviláglomból.

Bem apó, kiállott szenvedéseinket megjutalmazandó, négy napi pihenés után Mehádiára vitte a sereget, s mindnyájunkat kedvünkre megfürösztött. Más terve is volt az öreg úrnak, az t. i. hogy ha *Malkovskí* kezde kerekedni Oláhországból visszátérni, keze ügyébe essék; e tervével azonban a szerencsétlen császári vezér, ugy látszik, most az egyszer felhagyott.

Szabad volt itt minden: sem napi, sem tá-

boriparancs, sem szolgálat nem volt, hanem bor, pálinka, pecsenye, jó dohány bőségében usztunk, azonkívül a zingyen fürdő sem hiányzott. Valóságos honvéd eldorádóvá lön ávarázsolva Mehádia.

Szeretett vezérünk figyelmet mi is hasonlóval ohajtottuk viszonzni; elhatároztuk, hogy az öreg urat nagyszerű szerencsével lepjük meg. Az éneklő kar gyorsan megalakult, minthogy a seregben számos mivel s a zenében és éneken jártas ifju is volt; miért is teljes sikert s dicséretet aratni, de a mi legfőbb Bem apáknak örömet s élvezetet szerezni reméltünk. Nyugtalanul vártuk az estét, hogy vezérünknek a szép művészetekben való jártasságunkat bemutathassuk. Végreösszejött a dalárda, a legkiképzettebb s a legkitünőbb hangu honvédekből, s ezt egy egészen sereg követte azon szándékkal, hogy majd a Vörösmarty szózatára rá kezdünk.

Az idő, kellemes tavaszi éjen, nagyon kedvező volt, midőn Bem laka elébe a legnagyobb csendben vonultunk, s az adott jelre egyszerre mintegy 3—400 ép erőteljes ifju torok harsányan elkezdé a „Hazádnak rendületlenül légy híve oh magyar!“ lelkesítő dallamát.

Az öreg ur nyugodtan bevárta az első rim befejezését, azonban a szünetelés első perczét arra használta fel, hogy fejét az ablakon kidugván, ugyancsak katonásan ránkivalgott e szavakkal: „Packts euch nach Hause!“ (Takarodjatok haza!)

Elég volt ennyit hallanunk; az ellenség száz ágyuinak bömbölése el nem riasztott volna bennünket annyira, mint vezérünk ezen őszinte figyelmeztetése. Szép csendesen haza ballagtunk.

Mehádia vidékére valóban elmondhatni, hogy elragadó bájos s tündéri szép, mert a legegyszerűbb honvédet is, kiről fel sem tétük volna, hogy a szép iránt fogékony, bámulatra ragadta e táj szépsége. Fürdőit itt a seregnemcsak azisteni Herkules vizében, hanem kifogyhatlan jó kedvben s az anyagi jólét teljes bőségében is, s kiállott szenvedése végképen feledve lön.

Dr. Sikor József.

A cserebogár.

A nevezett bogár a magyar ember képződményében költői színezettel foglal helyet; látása vagy emlegetése az ismeretes dalut juttatja legott eszünkbe. Hanem a tapasztalás és a rajta épülő tudomány ellenséges lábon állanak gyakran a költőiséggel. Durva prózások sokszor megzavarja az idylli verszet olvadzó harmoniaját. Így a jelen esetben is, ez uttal aligha nincs igazok. Mert, megmondja-e a „sárga bogár“ a nyár gyors érkezését, a hosszú életet vagy épen a dalolónak őszekeltét „rózsá“-jával, nem bizonyos, sőt nem is valószínű. De igen is hihető s csaknem bizonyos az, hogy, ha nagyon sokad-magával érkezik a szárnyas jósló, felkopik az álla az egybekelt párnak.

Erősen kártékony állat biz az a cserebogár; még pedig különféle formákban, módokon és tárgyakban tesz kárt; minél fogya, ha prózáiból is, de hasznosabb oly jóslót keresünk, a ki tanácsot adjon, mi módon előzhessük meg a költői bogár okozta veszélyt, ha csak részben is.

Egy ily jósló álla elé közelebbről francia tudós képeben, kinek felvilágosításait és javaslatait híven tolmácsolom a következőkben.

„A közelebbről lefolyt három éven át a cserebogár és lárvája (nyüve) valódi ostor volt Aló-Szajnamegye lakosságán.

Tavasszal 1865-ben fellegeket képző seregében lepék meg a cserebogarak a tölgy-, bikk- és szilfákat s leemészák a leveleiket. Egy pár hét elég vala a pusztítás végrehajtására, s június haván kezdve a zöldségtől egészen lekopasztott fák merő téli szomorú színt váltottak.

Nem elég, hogy a bogarak dúlásainak erdeinkben s egyes élőfáinkon tanui valánk, hanem fájdalmasan kelle tapasztalunk a gazdaság 1866-beli folyamában, minő rettenetes pusztítást tett ve-

téseinkben az 1865-ben a földre lerakott tojásaikból kelt nagy mennyiségű nyü. A legnagyobb utánjárásal, akár ásóval, akár ekével mivel földekben egyaránt neki állottak a növényzetnek; gyümölcsfák nagy számmal veszték ki, a csimaz megévte a gyökereiket; a cukorrépaának némely vidékeken semmi termése sem vala, s a legkedvezőbb helyeken sem volt fele is annak, a mennyit egy közepes év szokott adni; szenvedett a gabona, a zab, a repce; a vetés a lábán elhervadt, érése előtt; a lóhere zsengejében elsatnyult; a normandiai, rendszerint gyönyörűen zöldlő legelőkön a marha csupa fonnyadt, nedvtelen, a földből nagyjára kifordult füvet kapott eledelül.

Hogy képzetet adjunk, minő rengeteg kárt okozott ez a rovar a közbogorban, szolgáljon tanúsául a szánamegyei főispánnak a megyei bizottságban tett jelentése, melyben tudul adja, hogy hivatalos felvétel szerint a csimaz okozta kár 2,638,702 frankra (1 millió 55,480 frt 80 kr.) rugott, csakis 161 községben. Ez a már magában tetemes szám azonban messze elút az igazságtól és merem állítani, hogy szakértők vizsgálata a megyében 1866-ban a csimazok által elpusztított termés értékét 25 millió franknál (10 millió ft.) feljebbre becsülné.

A megyei bizottság nem késhezt, nem is készített rendelkezést tenni a cserebogarak és csimazok irtása végett. A főispán nagy szesz kiadására nyert fölhatalmazást, külön bizottságot neveztek ki az ügy feletti tanakodásra; köztanácskozással utasításokat szerkesztettek és hirdettek ki, 10 frank (4 ft.) díjat szabtak 100 kilogramnyi (180 font) csimaz beszolgáltatásáért. 1866-beli szept. 4-dikétől 1867. aug. 26-dikáig 37,035 frank díjat osztottak ki, mi is 370,000 kilogramm (4500 mázsányi) csimaz irtását jeleli, mi szám szerint 168 millió nyü egyént tesz. Látnivaló ebből, hogy a falusi lakosság nem vette tréfára a dolgot.

Temérdek cserebogár kelése levén az idénre várható, 8 frank díjj lesz szabva 100 kilogramm bogár beszolgáltatásáért.

E rendelkezések a gazdaság érdekében arra vezettek engem, hogy tegyek vizsgálatokat, miként lehet czél szerűen irányozni a közügyeket.

Hogy nyakon csiphesük az ellenséget, ki kell tanulni, minő változásokon megy át és minő hadifordulatokat tesz a föld gyomrában. Tudva van, hogy nedves és meleg időben csaknem földszint tartózkodik az a féreg, holott a szárazság és hideg elől bevonul mélyen a földre. Járásai kitanulása végett azon egy darab földön gödröket ásattam különböző mélysége s különböző időszakokban, pontosan feljegyezvén, hol mennyi nyüvet letem.

Beásattam egy jó hosszúsáru hévmérőt a földre künn a mezőn, s ott is hagytam állandóan. A gombja 19 hüvelyk mélyre volt eresztve, 0 pontja földszint, ugy hogy a nyüvek tartózkodó helyének a közepi mérsékletét könnyen le lehetett olvasni. Egy második hévmérő a földszin felett a levegő mérsékletét mutatta. Mind a kettőről reggelenként 8 órakor olvastuk le az adatokat.

A cserebogárnak három teljes év kell szervezete tökéletes kifejtésére.

Az 1865-beli temetelen cserebogár termette a sok lárvát (nyüvet), mely az első téli sanaryuságát kiállván, 1866-ban a fennebb emlegetett károkat tevő vetéseinkben. Ezek a nyüvek a következő második telőket, az 1867-belit, körülbelül 15 hüvelyk mélységben töltötték. A hévmérő e mélységre beeresztve, a legelső állásban sem mutatott 0 fokot, holott a külső levegőben napokig tartott a 15 foknyi hideg. Igaz, hogy hők borította a földet. Világos, hogy ily körülmények közt a lárvák számba sem vették a felettök uralkodó fagyat.

1868 márcziusban és aprílisban az eke már jóformán kifejlődött csimazt forgatott ki a földből, mert már ekkor közeledtek a felszínhez. A földmivések derekasan hozzá láttak a szedéséhez és sokat elpusztítottak.

Azon év júniusában a teljes korukat ért csimazok megint visszahúzódtak mintegy 13 hüvelyknyi mélységbe, hogy ott bábokká burkolják magokat. Az átváltozás, ugy látszik, kevesebb időt igényel 2 hónapnál, mert aug. 19-dikén 3 méternyi (30 □ láb) területen 111 bábra csak egyetlen egy érett csimazt leltünk. Ezen gödör mellett december 13-dikán egy másikat ásattam, azt tapasztalhattuk, hogy a bábok mind át voltak változva cserebogarakká. Az ásáskor 118 cserebogarat leltünk, mind életben s készen a repülésre.

Utolsó átváltozását október és november hónapokban hajtotta végre a bogár. Az októberi szántás alkalmával már jókora számu élénk cserebogarat lehetett látni. Tökéletes állapotát elérve

tehát még öt-hat hónapig marad a földben, s vár türelmesen a kirepüléssel, míg a természet ujulása, a kikelet, elegendő élelemről gondoskodik számára.

Midőn költözni kezdenek a nyüvek a mélység felé, szintugy előre látszanak érezni, hogy közeliedik az az időszak, melyben a mérséklet erősen leszál; a földbe ástott hőmérő még 10 fokot mutat a 0 felett s már gondoskodnak a menekülésről, aztán ahöz képest, a hogy a földréteget akár hóolvadás, akár fagyok által alább-alább hűlnek, ők is mind mélyebbre húzódnak. Megfordítva, a mérséklet folytonos növekedését kezdően érezni, újra felfelé furják magukat. Világosan tapasztaltuk a felfelé költözését febr. 23. 1867., mikor a földbe ástott hőmérő csak 7¹⁰/₁₀ fokot mutatott. Ez ugyan kevesebb annál (10°), a mennyinél aláindultak, de magasabb a januárius havában tapasztalt közép-mérsékletnél. Ez ugyan is a nevezett hóban a földben 2¹/₂ foknyi volt, holott a felszinten 15 havas és fagyos, és 8 esős napot számítottunk.

Most már húzzunk gyakorlati és gazdasági tanúságokat vizsgálataink tartalmából.

Gondos és óvatos gazda, mielőtt a szántást megkezdené, kipuhatója célszerű ásátásokkal, minő mélységben tartózkodik föld alatti tanyáján a szóban forgó rovar. A kiirtásokra fordított eszközöket aztán ahhoz képest választja, a milyen mélységben a nyü tanyázik.

Tegyük, hogy oly földet akar elkészíteni, a melyekbe repce és buza megy szeptemberben és októberben. Láttuk már, hogy ez időszakban a csizmazsajd nem mind fenn, a felszín alatt igen csekély mélységben tanyázik. Egy első csekély szántás s utána kemény boronálás majdnem mind és igen költségtele-nül kipusztítja a férget, holott mély szántás a barázdák alá forgatná, a szem elől elrejtene s a gazda kárára épen megtartaná őket.

A februárius és márczius havakban ejtendő szántások nem forgathatók ki a nyüveket, mert ezek lasu költözésekkel még ekkor nem érkeztek oda, a hol bármi mély szántás elérhető. Ásatás mutatja ki ilyenkor vajjon sok férget tanyázik-e mélyebben; és ha nagy a számuk, inkább várakozik a gazda egy pár hétig a munkával, mintsem új vetését kitegye a bizonyos pusztításnak.

Legtöbbnyire elég, ha egy asszony, s még jobb, ha két gyermek kíséri az ekét a csizmazsajd felszedése végett. Ha a föld elkészítésére az első sekély szántás nem elégséges, hanem második mélyebb is kell, ez ugyan növeli a költséget, de nem sokkal. Legfőbb akadály a kezek hiánya, mi hová tovább érezhetőbb lesz.

Egyébiránt azt is számításba kell venni, hogy a férgek mérszél és földdel kompozitnak vegyítve kővér trágya gyanánt szolgálhatnak. Saját bontásaim, valamint a Payenci szerint is egy mázányi csizmazsajd 1 ft. 7³/₄-at legény tart, mely is a guano árát vevén mértékül, 3 frank (1 ft. 20 kr.) érték képét viseli.

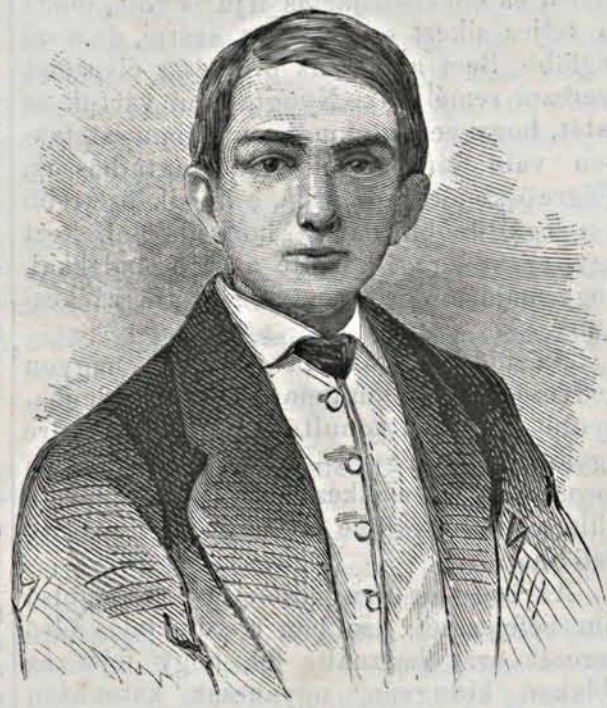
Hirdettek itt is, ott is bizonyos mesterséges trágyákat, kisebb-nagyobb részben kémiai vegyületeket, melyeknek használata következében a csizmazsajd is kipusztulnának. De ugy ütött ki, hogy az ajánlott szerek egyrésze ártalmas a növényzetnek, másrésze sikeretlen, mást ismét nagyban nem használhatni.

Nincs hát más mód, hanem erősen kell küzdeni a baj ellen, melynek ha elenyésztéséhez nincs is remény, de növekedésének ellent lehet állani s apadását eszközölni.

Eddig a francia tudós Reiset J. — Közli Brassai.

Obrenovics Mihály és utóda.

Midőn a topcsideri rémes esemény híre föl-rázta Európát, mindenkinek első gondolata az undorító gonosztettéről annak halvgzettívü válható következményeire szörnált. Senki sem hitte, hogy a keleti kérdésnek évtizedek óta hamu alatt izzó parázsára a lángra lobbantó fuvalom lenne Mihály hercegnek Szerbia derék s magas szellemü uralkodójának meggyilkoltása. Min-

IV. Obrenovics Milán, szerb fejedelem.

denki azt hitte, hogy a szerb fejedelem halálát beferradalmak s külső beavatkozások egész hosszu sora követendi, melyek alatt Szerbia békés kifejlődésének oly szépen megindult folyamát kétes kimenetelü rázkódások vagy megakaszthatják, vagy rohamos fejlődésnek indíthatják, s melyek talán a török birodalom rég jólt felbomlásával, egy nagy Panszlávia erőszakot megalakulásával s e fölött a nyugot, kelet és észak között vivandó élethalál harczzal végződhetnek.

elhatározásukat; s ha melyeknek arra kedve lett volna is, a többinek egyhangu akarata tekintélyesen parancsolt hallgatást annak is.

Alig telt el egy hónap a topcsideri gyilkosság óta, s már is azt mondhatjuk: hogy Szerbiában minden rendben van. A gyilkosság végrehajtására és nagyobb mérvü forradalom felgyújtására szótt összeesküvés részesei elfogattak, vizsgálat alá vétettek, elítéltek; a nemzet legjobbjai rögtön kezöbbe vették az ideiglenes kormányt, egybehívták a nemzeti képviselöket, a szkup-tsinát, és az a nemzet egyhangu akarata szerint határozott egy a trónkövetkezés, mint az ideiglenes kormányzat és a követendö politika iránya fölött. S leszámítva azon mindenesetre fontos körülményt, hogy Mihály hercegen egy erős karu és emelkedett lelki fejedelem vétetett el a szerb trónról, melynek ilyenre oly nagy szüksége volt, és helye csak egy tizennyéves gyermekkel pótolthatott, — ezen kívül minden ugy maradt Szerbiában a mint volt, azon jó uton, t. i. melyen Mihály fejedelem bölcs és erlyes politikája megindította volt hazája ügyeit.

Obrenovics Mihály sebekkel borított halt-teste még a ravatalon fektüd, midőn az ideiglenes kormány, ismervé az elhunyt fejedelem szándokait leendö trónörökösre iránt s a nemzetnek azzal összhangzó akarata, a fejedelemnek Párisban nevelt kis unoka-öcsését Milán herceget Szerbiába meghívta.

Obrenovics Milán herceg most már ünneppélyesen beigtatott és fölönt fejedelem Szerbiának. Midőn arczképét bemutatjuk, nem lehet czélunk szokásos életrajzot írni róla; az ő élete még csak annyira terjedt, hogy a gyermek-sarukat elrughatta; a történelemnek számára fölartott tiszta lapjára ő még csak ezután fog tetteket jegyezni. Minden a mit róla még most irhatunk: származásának s a szerb trónra jutásának egyszerű vázlat.

Mihály herceg, mint közönségesen tudva van, 1853-ban lépett házasságra Hunyady Julia magyar grófnővel, kit a Karagorgyevicsek szerbiai uralkodása alatt, számizetésében, Bécsben ismert meg. Házasságuk azonban gyümölcstelen maradt. Söt utóbb, köztudomásra nem jött okokból, barátságos megegyezéssel külön is váltak, a nélkül, hogy házasságuk véglegesen feloldathatót volna, miben a fejedelemet a szerb nemzet nyilvánult ellenzése is gátolta. A fejedelem ö Bécsbe vonult s ott férje palotájában lakott és férje nevét viselte.

Mihály fejedelem így fosztva levén a reménytől is, hogy egyenes örökösnyerhesen, kire trónját hagyhasssa, szemét az Obrenovics család egyetlen férfi sarjadékára, a kis Milánra vetette. Az öreg Milosnak, Mihály atyjának s dynastiájuk alapítójának testvértől Obrenovics Efraimtól származott az ifju herceg, kinek atyja, Efraim fia s így Mihály herceg unokatestvére volt. Anyja moldvai hölgy, az ismeretes Katarzi Mária, ki utóbb, özvegyességében, Kuza fejedelemmel való benső viszonyánál fogva, nem a legjobb hirben állott. A kis Milán 1854. augusztusában született. Mihály fejedelem öt fiává fogadván s leendö örökösül jelölven ki, egészen nyugat-európai nevel-

Ez aggodalmak, ez idő szerint legalább — ugy látszik feleslegesek, mindenesetre túlzottak voltak. A szerb nemzet bár undorral s boszuval telt el szeretett fejedelmének s jöltevojének gyilkosai iránt, egy nagyra termett nemzet méltóságával s nyugalmával tudott itélni az esemény fölött s belzavarok és forradalmi zajgás martalékává egy pillanattal sem lett. A külső hatalmasságok pedig fölsimerve a helyzet kényes, söt veszélyes voltát, siettek kijelenteni be nem avatkozási

lést szándékozott neki adni, s 1864-ben a 10 éves, eleven szellemü és tehetséges gyermeket Párisba küldötte és Huet Ferencz egykori egyetemü bölcsészettanár nevelö gondjai alá bízta, ki egész lélekkel folytatta a rábizott kötelességet. A fiatal herceg, hogy nyilvános oktatásban is vegyen részt, egy év óta a Nagy-Lajos-lyceum negyedik osztályába járt; s itt érte nagybátyja halálának híre s a felszólítás, mely öt öly sietöleg haza hívta.

Nevelöje, a derék Huet tanár kísérte öt utjában, melyre haladék nélkül megindult.

Julius 2-dikán a szerb szkupstina egyhangulag kiküldötte öt fejedelemmé, s mert a szerb törvény szerint a fejedelem 16 éves koráig kiskorú még, ez időre nemzeti kormányzósgá rendeltetett mellé. Belgrádban ágyudörgés és harangzúgás hirdette a népnek a bizonyosnak tartott, de mégis lázas nyugtalansággal várt választás megtörténtét. A lakosság, gyászáat fejejtve, örömben, — a város fényben uszott. Az ifju fejedelem néplvasás, a fejedelem e legszebb testörsege kísérte a szkupstina elé, mely előtt a következő szerény s helyzetéhez illö szavakat mondá: „Bár még ifju és gyöngye vagyok, de minden erőm s tehetségem arra lesz fordítva mindig, hogy a népet boldoggá tegyem.“ Szép szavak; váltsa be!

— d —

Szerbia állami és társadalmi életéből.

IV.

A szerb nemzeti viselet.

Ha a szerb nemzetet egész saját-szerűségében s minden idegen befolyástól érintetlenül akarjuk megismerni, e czélunkat legbiztosabban azon a vidéken érhetjük el, melyet a Morava, Drina és Ibar folyók vesznek körül; ama keskeny hegyi tájakon és sűrű erdőségekben, melyek a szerb függetlenségü harczzát vezetöit és legjobb harcosait adták; ott, hol a szerb elem a legtisztábban fenn tudta tartani magát, nem ugy, mint a Duna mentén s a volt szerb vajdaságban, hol ösi, nemzeti jellege a magyarokkal, németekkel és oláhokkal való folytonos érintkezés következtében erediségekben igen sokat vesztett.

A nemzeti viselet jelentékeny segédeszköz arra, hogy az egyes nemzetek mind külső, mind belső életére és jellemére következettét vonhassunk. — Nehezen találhatnánk oly kis területet oly gazdag változatosságára, mint Szerbiában. Különösen áll ez a nők viseletéről; minden kertületben, söt néhány minden járásban is más az. A vidéken, falvakban leginkább redös, fehér len-öltönyök, derékon tarka övvel átkötte, továbbá barna vagy világos gyapot felöltök vannak használatban mindkét nemnél.

A szerb paraszt nyári öltözte a lehető legegyszerűbb. Fövegül majdnem kivétel nélkül apró vörös sipskát (fez) hordanak, imitt-amott sötétebb lecsüngö bojtjal, de legtöbnyire anélkül. Bő és redös lábraválójk, melyet ök is gatyának neveznek, bokáig ér. Vászoningöket, mely mellökön nyitva áll, a gatyán felül viselik s derekukon vörös posztóval kötik át. Erre meg egy vörösbarna bőrvet csatolnak, mint nálunk az erdélyi oláhok, melynek különbözö osztályaiiban pisztolyok, handzsárok és töltények állanak. — Városokban a férfiviselet, a mennyiben még azt az

európai divat ki nem szoritotta, igen csinos és festői. Az öltönyöknel a sötét-kék szín tulnyomó. A nadrág kék posztóbol van, keleties, törökös szabásu, fekete zsinórral gazdagon feldisztve. A többi ruhadarabok is a legfinomabb és leggazdagabb kelmékből készülnek, melyeknél különösen a kaszmiri sálók és valódi selyem szövetek játszanak nagy szerepet. Az aranyal és ezüsttel kiver-

tes, de épen azért meglepően vonzó hajkiteményt.

Az öltözék többi része is egészen keleties. A kebelt gazdag himzetü, de csaknem átlátszó ing fedü, melyre némi keresett, kacoz gondatlansággal a vállakon át egy selyem kendő van vetve s elől a mellen keresztbe hajtva. A nyugati füzövállalat alig ismerik. Általában véve minden öltözetenél a kényelmet és kellemet keresik s e tekintetben a szerb divat sokkal többet ér a párisinál. A hol a vállra vetett kendő vagy sál két vége a mellen keresztbe van fogva, a leányoknál rendszeren egy csinos kis virágbokréta diszlik, ellenben a férjes nőknél nem annyira költöiesen, mint inkább büszkén egy nagy darab arany tündöklik. Az képezi ugy szólvá be-rekesztését a számtalan klarisz-, gyöngy-, zechino- vagy aranypéncz-füzéreknek, melyek a szerb előkelök legkedveltebb ékszerai.

Az élnék, feltűnő szinek, többnyire szerencsés öszhangzása hozva, épen oly tulnyomók a szerb női viseletben, a mint a férfiaknál a sötét-barna alapszín.

Képünk egyike egy belgrádi előkelö társaságot ábrázol, melynek tarka vegyületü csoportozata mind a férfiak, mind az idösebb és fiatal nők, mind pedig a gyermekek öltözetről kellö fogalmat nyujthat. Az öltözetek jóízüése, kényelmes és gazdag volta első tekintetre azonnal szembetűnik. A másik kép egy falusi mátkapárt mutat nemzeti festői öltözésében, melynél különösen a menyasszony óriási fejéjze ragadja meg figyelmünket. E különös fej-ék láttára akaratlanul is a vademberek mesés cziccomája jut eszünkbe. Azok a nagy rózsák mind ezüstpénczkből vannak művészi-esen öszeállítva és a vastag papirból készült, patkóalaku koszorút természetes és mesterséges virágok s tarka pávatollak fedik. S e több fontnyú nehézségü fejéjze a menyasszony egy egész álló esztendeig hordozza a számtalan ünnep- és vasárnapon s természetesen a nemzeti kolo-táncz alatt is.

S. J.

Ujvidék és Pétervárad.

A Dunán lefelé utazva, valamivel Kamenica fölött már feltűnik a hegytetö, melynek koronáját a péterváradai erősség tömör épületei képezik. A balpárti füzések egy időre elzárják elölünk a kilátást; de csakhamar, a mint a Duna kanyarodásával a kamenicai partokhoz közeledünk, egymás után feltűnedeznek: az Ujvidéket és Péterváradot összekötö derék hajhíd,

Szerb falusi mátkapár.

és drágakövekkel kirakott agyu pisztolyok s épen oly diszes nyelü handzsárok és a fegyverhordozással járó egyéb apróságok a városi férfiaknál is kiegészítő diszül szolgálhatnak a festői öltözetnek.

A női viselet gazdag változatossága mind a vidéken, mind a városokban leginkább a fejéjzek sokfélesége által tűnik fel. A városi szerb nő öltö-zete valóságos vegyülete a nyugati és keleti ele-

ment. E különös fej-ék láttára akaratlanul is a vademberek mesés cziccomája jut eszünkbe. Azok a nagy rózsák mind ezüstpénczkből vannak művészi-esen öszeállítva és a vastag papirból készült, patkóalaku koszorút természetes és mesterséges virágok s tarka pávatollak fedik. S e több fontnyú nehézségü fejéjze a menyasszony egy egész álló esztendeig hordozza a számtalan ünnep- és vasárnapon s természetesen a nemzeti kolo-táncz alatt is.

Ujvidék és Pétervárad.

A Dunán lefelé utazva, valamivel Kamenica fölött már feltűnik a hegytetö, melynek koronáját a péterváradai erősség tömör épületei képezik. A balpárti füzések egy időre elzárják elölünk a kilátást; de csakhamar, a mint a Duna kanyarodásával a kamenicai partokhoz közeledünk, egymás után feltűnedeznek: az Ujvidéket és Péterváradot összekötö derék hajhíd,

Belgrádi előkelö társaság.

mentek s tegyük hozzá még azt is, hogy a leg-szerencsésebb vegyülete. Az öltözék épen oly gazdag, mint a milyen szép és kényelmes s az a kitűnő előnye van, hogy a divat majdnem semmi befolyással sem bír felette. Nincs valami elragadóbb, mint egy előkelö fiatal szerb nő fejéjze. Csinos kis fezők (sapka) mellé természetes, gazdag növésü hajfürtjeik adják a gyönyörü diadémot s a legszebb virágok, leginkább nyilö fében levő rózsabimbók egészítik ki az egyszerű, természé-

mentek s tegyük hozzá még azt is, hogy a leg-szerencsésebb vegyülete. Az öltözék épen oly gazdag, mint a milyen szép és kényelmes s az a kitűnő előnye van, hogy a divat majdnem semmi befolyással sem bír felette. Nincs valami elragadóbb, mint egy előkelö fiatal szerb nő fejéjze. Csinos kis fezők (sapka) mellé természetes, gazdag növésü hajfürtjeik adják a gyönyörü diadémot s a legszebb virágok, leginkább nyilö fében levő rózsabimbók egészítik ki az egyszerű, természé-

T Á R H Á Z.

Irodalom és művészet.

— (Vértesi Arnold) számos novellából tizenet kiválasztva adott ki két csinos kötetben. Vértesi újabb beszédirőiről között nemcsak a termékenyebbek, de a jobbak közé is tartozik. Novellái, bár lélektani alap tekintetében nem épen a leg-erősebbek, de többnyire érdekes tárgyak s ele-venen és érdekesen vannak elbeszélve. Minden esetre kedves olvasmányul szolgálhatnak s mint ilyenek ajánlásra méltók. A képzőművészet bennük élénk, a nyelv szabatos s az irány jó. A két kötet ára 2 frt 50 kr.

— (Az Ábrányi testvérek) ifj. Kornél és Emil, külföldi költőkből egy füzet fordított költemény-nyelven. Byron, Uhland, Heine, Béran-ger, Hugo Viktor, Moore, Burns stb. műveivel találkozik a csinos kiállítású füzetben, több-kevésbé sikerült fordításokban. A szorgalmas fiatal műfordítóknak kitartást ajánlunk a nehéz, de szép s irodalmunkra nézve hasznos pályán s ez első kísérletüket ajánljuk a közönség figyelmébe.

— (Riedl Szende és Hatala Péter) egyetemi tanárok Doré illusztrációival díszbibiát készülnek kiadni. E czézből az új szövegű szentírás átene-geése végett lépéseket tettek a Szent-István-Tár-sulatnál, mely hajlandó is átadni, ha az egri érsek is beleegyezik, mint a ki egyedül tette lehetősé-ve, hogy e szentírás a társulat kiadása.

— (A Roboz Istv.) szerkesztése mellett meg-jelent „Somogy” című vidéki lap politikai lap-pá változott, s a Deák-párt álláspontját foglalta el.

— (A „Szegedi híradó”) letette a biztosítékot és politikai lap-pá változott.

— („Magyar Fortuna”) című magyar és né-met bűzlap jelent meg. Szerkesztője Fischer M. L.

— (A „Jász-kunok”) szerkesztésére 30 arany és 10 arany pályadíjakat tűz ki aug. 15-ig bekü-lendő oly pályaművekre, melyek a módokat és eszközöket sorolják elő: mint lehetne a jász-kun kisebb birtokokat legjövendőbbé tenni.

— (Irodalmunk emelkedésével) a könyvkeres-kedés száma is szaporodik. Legújabbán Aigner és Raumann nyitottak a váci utcában a nem-zeti szálloda épületében könyvkereskedést s a magyar irodalom emelését és lehető előmozdítá-sát vallják feladatuknak. Aigner Lajos az irodalmi téren is ismeretes a Kislady-társaság által pályá-sorozozott értekezése által.

— (Budapest terrova) magyar szöveggel jelent meg Hartleben kiadásában. A térképhez néhány lapnyi kalauz is van mellékelve. Ára 80 kr.

— (Beut-csarás) is van már. Egy temes-vári zenetartó csarás-szerzeményét Beut bárónak ajánlotta, ki azt elfogadván, levélben közönte meg, hogy a „sikerült zenedarab” neki ajánlatot-tal s mint becses emléket őrzendi. A szerző tehát most mint „Beut-csarás” hirdeti.

— (Uj zenemű.) Rózsavölgyi és társánál meg-jelent: Jóságzó király, zongorára szer-zet Tibics Jenő. Ára 80 kr.

— (A Széchenyi-szobor ügye) oldott. Az ere-deti terv gipsz-mintájának elkészítésével Engel József szobrász végleg megbízott. A hosszas tanácskozástól más eredményt vártunk volna. Az eredmény meg fogja mutatni, hogy kevés számú emlékműveink száma csak egy csekély bec-süvel szaporodott.

Közlötések, egyletek.

— (A magyar tud. akadémiában) július 6-kán philosophiai, törv. és tört. tudományi osztályülés volt, Kubinyi Ágoston elnöklése mellett. Mielőtt a gyűlés megnyitotta volna, a titkár s a jegyző egy mellékteremben megmutatták a tagoknak azon igen szép tájkép-gyűjteményt, melyet gr. Waldstein János, az akadémia igazgató tagja ajándékozott pár hóval ezelőtt az akademiának. A gyűjtemény háromszáz aquarell festményt foglal magában, Magyarország felső vidékének különböző tájairól, s leginkább a Kárpátok vidékéről, hiven a természet után véve föl. Ender János festés művei, s tudományos tekintetben főleg az ad nekik kiváló becset, hogy a természettudományi fontossággal bíró pontokra van bennük legfőbb figyelem for-dítva. — Megnyilván a gyűlés, legelőször Haberer-n Jonathan levelező tag olvasott mutatványokat Aristotelesnek általa készített fordításából. Utána gróf Lázár Kálmán kezdte olvasni dr. Löw Lipót főrabbi értekezését, „A zsidó esküőről.” Az érdemes főrabbit az igazságügyminiszter kérte föl, hogy adjon véleményét a zsidó esküformájának reform-

jára nézve. Ismeretes dolog ugyanis, hogy mily rémletes esküimta van Verbőczyról (III. 36.) a zaidó számára előszaba. Meztitláb, napkelet felé fordulva, rövid palástba öltözve, fejökön zsidóká-lappal, s a törvénykönyvre tett kézzel kelle meg-esküdniök, hogy „ha hamisan esküsznek, nyelje el őket a föld, mely Dathan és Abryont elnyelte, Branyicska mellett épült hidat, hol azonban ká-rülhélül 3 hétig meg fog állapodni. Ennyi idő szükséges ugyanis arra, hogy a hid vasszerkezete összeállítsassék.

— (Bömches és Szentkereszti) országgyűlési képviselőnek a miniszterium engedélyt adott egy Károlyfehérvártól Brassón keresztül Erdély keleti határszéleig kiépítendő vaspálya előmunká-lataira.

— (A zuglitzbe menő lövonatu vasut) június 30-án adatott át a közforgalomnak. Pontosan és jól jár s a forgalom az első napon igen élénk volt. Vitelbér: 1-ső hely 21 kr., 2-dik hely 16 kr.

— (Temesvár város) engedélyt nyert Temes-vár város területén egy lövonatu vaspálya építé-sére, mely a vasuti indóházról vezetnek, s Temes-várt ennek külvárosaitól összekötné. Egy év alatt tartozik a város felépítésének.

Egyház és iskola.

— (A közoktatási miniszter) tárgyalásokat indított meg az iránt, hogy Erdélyben hova kel-lene fő- és alreáliskolákat állítani és azoknak költségeit miből fedezni.

— (A Kgyesrendi dalárdá) f. hó 5-kén zár-ünnepélyt rendezett a vigadóban, mely a jelen volt nagyszámu közönség leghatározottabb elő-mérésével folyt le. E jeles dalárdák a derék és fá-radhatatlan tanár Berecz Antal létesíté.

— (Király ü Felsége) Bartok Gábor szatmár-németi volt ref. igazgató tanárnak, ki agyszél-hűdés folytán hivatala teljesítésében akadályozva van, a mindkét hitfelekezeti evangélikus egyházi és iskolai czélok előmozdítására rendelt évi átalányból 200 ft segélyt engedélyezett.

— (Pályázat.) A losonci ref. egyházbán megürült s f. é. aug. 16-án betöltendő, — 231 frt készpénz, 30 frt föld-, 20 frt rét-haszonbér, 30 pozs. mérő buza, 6 öl fa, lakás, külön udvar, kert és a leánytanítási díjakból álló fizetéses ellátott leánytanítói, orgonás és énekesvezői állomásra pályázat hirdetettik. A pályázók erkölcsük, elmé-lési s gyakorlati képességük, előbbi s mostani hivatalviselésük, — főleg leánytanítói képzet-ségük a gyakorlatukra vonatkozó bizonyítványokkal ellátott folyomatainaknak f. év jul. 31-ikéig bezá-rólag az egyháztanácsához leendő beküldésére, s a választást megelőző napon — f. é. aug. 15-én — ezen hivatal körében képességükről teendő pró-bátétel végett személyes megjelenésre ezennel fel-hivatnak. A losonci ref. egyháztanács részéről Laszly István, jegyző.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

— (Az Emich-nyomdát) és üzletet megvásárló társulat a m. hét végén írta alá az Emichkel kötött szerződését. E szerint 470 ezer forintért a nyomda és kiadói üzlet, 140 ezerért a házak, ösz-szesen 610 ezer forint vételárért az egész ármegy-e társulat tulajdonába f. é. október 1-től kezdve. Az alapítók részvényeik után az első 15 százalé-kot befizették; s abból az első részlete a vételár-nak Emich Gusztáv urnak befizetett. Az egész vételár egy év alatt fog letétetni. A társulat cizme lesz: „Athenaeum”. A vállalat kiterjed nyomdá-szat, könyvnyomda-, betűöntőde-, hirlap és könyv-kiadásra.

— (A papirgyár-részvényirtulat) alapítói f. hó 7-én gyűlés tartottak, Klapska tábornok elnö-klete alatt, melyen határozatba ment, hogy a gyár Budán fog építettni.

— (A keleti marhaváros) a június 10 második felében beérkezett hivatalos jelentés szerint az egész országban megszűnt.

— (Vásárok). Komárommegyebeli Perbete községben évenként február 10-ke és július 13-ka hetében és pedig hétfőn barom- és kedden kirako-dó országos vásárok; Udvard községben pedig Szt.-György (april 24.) hetében és Szt.-Mihály (szeptember 29-ke) hetében, szintén hétfőn barom- és kedden kirakodó országos vásárok fognak tar-tatni. — Biharmegyében keblezett Szalárd köz-ségben évenként február hava 2-ik és augusztus hava 4-ik hetében szerdai napokon országos vásá-rok fognak tartatni.

Közeledés.

— (Az arad-károlyfehérvári vasutra) vonat-közölg Szászvárosról írják: „A jövő hét első nap-jaiban a gőzmozdony el fogja érni a Maros fölött, Branyicska mellett épült hidat, hol azonban ká-rülhélül 3 hétig meg fog állapodni. Ennyi idő szükséges ugyanis arra, hogy a hid vasszerkezete összeállítsassék.

— (Bömches és Szentkereszti) országgyűlési képviselőnek a miniszterium engedélyt adott egy Károlyfehérvártól Brassón keresztül Erdély keleti határszéleig kiépítendő vaspálya előmunká-lataira.

— (A zuglitzbe menő lövonatu vasut) június 30-án adatott át a közforgalomnak. Pontosan és jól jár s a forgalom az első napon igen élénk volt. Vitelbér: 1-ső hely 21 kr., 2-dik hely 16 kr.

— (Temesvár város) engedélyt nyert Temes-vár város területén egy lövonatu vaspálya építé-sére, mely a vasuti indóházról vezetnek, s Temes-várt ennek külvárosaitól összekötné. Egy év alatt tartozik a város felépítésének.

Balesetek, elemi csapások.

— (Bártfa városát) június hó 26-dikán nagy szerencsétlenség érte. Reggeli félkilenc óraker az külvárosi hosszorodon eddig még ki nem pu-hatott okból tűz támadván, a nemsokára bekövetke-zett szél által, s a felhalmozott égő anyag követ-keztében csakhamar oly annyira elterjedt, hogy a tűzhelytől távol eső óratoronyra átszapván, az egész városra legnagyobb veszély támadott; sze-rencsére azonban itt csak az óratorony égett le. Mindazáltal a hosszorodon a tűz mindinkább el-terjedvén, csakhamar a szomszéd utcákra is átsap-pott, úgy hogy rövid idő múlva 57 ház, s 9 csűr a tűz martaléka lett, azon felül 5 házföldt egészen, s 18 részben leveretett. A legnagyobb részt szegény sorsu tűzkárosultak számára az adakozások sorát a bártafi fürdőben mulató temesi főispán Murányi Ignácuz nyitotta meg 50 ftal. A városi hatóság ajánlja a szegény károsultak a nemes emberbarátok könyörzetébe.

— (Biharmegye Szent János) helységben jun. 26-án 12 ház gazdasági épületeivel együtt leégett. Gyerek támasztá gyufával a tüzet.

— (A tűz) közelebb Domoszlón 47 házat emésztett meg, Nagy-Ruszkán pedig 111 családot fosztott meg hajlékától.

Mi újság?

— (A honvédelmi törvényjavaslat) a bizott-mányban elfogadottat hirszerint átalanossággban; de részleteiben annyi változtatást szenved, hogy e miatt gr. Andrassynek új egyezkedést kell kezdeni az ausztriai és a közös honvédelmi mi-niszterekkel.

— (A királyi udvart) szeptember elejére vár-ják ismét Budán s Gödöllőre, legalább erre mu-tatnak minden előkészületek. Budán 73 munkás dolgozik naponta, hogy a királyi palotát a fey-vertárral egy üveg folyosóval összekapcsolják; ugy szinte Gödöllőn is erőlyesen folyik a munka Rudolf koronaherceg lakásának elkészítése körül.

— (Pestváros polgármestere) magán-uton gyűjtést rendez a végből, hogy az utjéri és józsef-téri sétányt a mostani fakorlát helyett díszes vas-rácsossal lehessen körülvenni. Az eredmény azzal keosegett, hogy a józsef-téri már ez évben elké-szülhet.

— (Az országos honvédelmi) ügyében, az ennek létesítése czéljából alakult bizottmány, Pa-ty István honvéd ezredes elnöklete alatt tartott ülésében elhatározta, hogy az emlékszóbor nem a temetőben, hanem Budán, a várban fog felállítatni. Adakozások gyűjtésére felhívás fog kibocsáttatni, melynek szerkesztésére egy albizottmánya kérést fel. Addig is, míg az iver kibocsáttatnak, a budai városkapitány felkérte adakozások elfo-gadására.

— (Egy Zürichből vett értesítés) szerint a lengyel emléke leleplezésének esélye aug. 15-re lett elhatározva, mely alkalomra szivesen várnak résztvevő vendégeket mindazon országokból, a hol az elnyomott népek iránti lelkesültség még nem halt ki egészen; ez országok sorába helyezik lengyel testvéreink Magyarországot, s ki is fejez-ték abbéli reményüket, hogy hazánk is képviselve leendő az ünnepély alkalmával.

— (Husz-ünnepély.) Konstanczban jul. 5-kén fényesen ülték meg a Husz napját. Luther wormsi

Melléklet a Vasárnapi Ujság 28-ik számához 1868.

emlékének leleplezése után — úgy szólva — egye-nesen ide sereglett a közönség. Délelőtt 9 óra körül indult meg a menet az emlékhöz, ahhoz a helyhez, hol Husz máglyára állott s mint vallás-reformátor tanainak mártírja lett. Az emléknél beszédek tartottak. Sladkovszky prágai küldött cseh nyelven szónokolt, Frits Berlinből németül, Léger Párisból franciául. Enkeltek dalokat is, s ezeket dalárdák adták elő. Az ünnepély vé-gzetéül lakoma volt a zsinatteremben, melyen a küldöttek tagjai s a város előbbiek polgárai vettek részt.

— (A török uralom 415-ik évfordulóját) jun. 24-én ünnepelték meg Konstantinápolyban. A hajnaltól késő éjjig tartó ágyúhőmböletek, a kikötőben és a városban legdélbaldas lobogók, este a pompás kivilágítás, a fényes Bosporus szeldelő kéjvonat és a díszes udvari ebéd mind rendkívüli ünnepeket jelzettek. Két magyar lobogó is volt lát-ható, melyek a kivilágított „Pest városához” címzett vendéglőt díszítették.

— (Herceg Karagyorgyevics) Pesten tar-tózkodik jelenleg, Titkárát Trifkovicsot, ki csak közelebből nyilvánítja az „Alföld”-ben, hogy az öszeesküvésben nincs része, elfogták. Elfog-tak Pesten Stankovics sietni szerbet is, mint gyanusit. Kérdés: kiadja-e őket kormányunk, vagy a mi törvényeskezünk teinkant felettők viz-szálatot.

— (A szerb kormány) intervenciója folytat Pesten elfogatott Stankovics Fülöp szerb lakásán több handsárt és revolvert találtak, hasonlókak azokhoz, melyek Mihály fejedelem meggyilkol-tása alkalmával használtak. Stankovics, a ki az itteni fenyítőtörvényseknel van vizsgálatal alatt, minddeggel nem volt befogadva Pestvárosa kebe-lébe, hanem szerb alattvaló s a szerb kormány-tól utlevéllel van ellátva.

— (Néhai Mihály herceg) hagyatéka, a P. Ll. szerint, készpénzben 132 ezer db. arany, román földteherment. könyvekben 140 ezer, éskerekek-ben — pl. diszkokban — 35 ezer, évészközben, belgrádi telkek és házakban, kocsi és lovakban 200 ezer, összesen mintegy fél millió arany. Mind-ezt Milán öröklő ily feltétellel, hogy a bold. egy-törvénytelen fiának 3 ezert, több másoknak, kik Mihálnak szülőjeit tettek, több ezert fizet. Oláhországban 136 ezer hold földje volt a boldo-gultnak, melyek holdját 10 aranya tehetni; ezeket nővéreinek gyermekei öröklők, kik az özvegyi díjt fizetni tartoznak. Egyéb hagyatékról még nincs tudomás.

— (Garibaldi) mult évi római expedició-jában megebesült olasz vőlkénytesek számára, Magyarországon az olasz lapok kimutatásai szer-int 35,386 frank gyűlt össze.

— (Garibaldi Menotti) mult hó 28-án lépett polgári házasságra Paduában Bedeschini Italia kisasszonnyal.

— (Tömeges névváltoztatás.) Veszprém-megyébe keblezett Kis-Lőd község lakosai azon napnak emléket, melyen királyné ü Felsége Budavárbán a nemzetet egy királyi sardjakkal megörvendezteté, nemzeties jellegű csalekvény-nyel megörökíteni ohajtván, idegen hangzásu vezetékneveiket közakarattal magyarra változ-tatták, összesen 247 családfő.

— (A nagy tűzérési gyakorlatok) golyóra töltéssel a rákos-kereszturi és pesti határon augusztus elején veszik kezdetüket, s f. hó 31-én végyes bizottmány fogja előbb megvizsgálni az azon téren levő növények állását, kárpótlási es-hetőségek végett.

— (Az országos honvédelmi) eszközölt XXIV-ik utalványozás által ujabbán 166 volt honvéd, özvegy és árva részesült segélyezésben.

— (A császárfürdő vendégei) ma egy hete virradóra tömegesen rosul lettek. Utána jártak a dolgoknak és azt tapasztalták, hogy a főzéshez hasz-nál rézedények czinezése lekopván, az edényeken rézrosza fejlődött ki. Nagyobb baj nem lett.

— (Vasmegegyben) rögtön-bíroság hirdettetett ki egy évre a rablásra és orgyilkosságra.

— (A Schiller-házát) Darmstadtban június 27-kén emléktáblával jelölték meg. E ház a régi városban fekszik, és saroképület. 1784-ben Schil-ler itt tölté a karácsonst, s itt dolgozott „Don Carlos” című szomorujátékán. A tábla fekete márványból van, aranyozott fölirattal.

— (Bírószéki és természetelleni) előadásokra engedélyt nyert a pestvárosi hatóság Monhaupt Hermann. Az előadásokat a Renz-fé-le cirkuszban szeptember-, október- és novemberben tartandja.

— (Chorinszky grófra) már kezd hatni a fog-ság. Mult hó 28-ról levelet intézett védjőéhez, melyben kijelenti, hogy már most tökéletesen meg van győződve büntára hűtlensége s csalárságá-ról s ezental csak Hotovni Máriát fogja szeretni, s mihelyt kiszabadul, sietni fog kezével boldogí-tani. Az „isteni Julie” megköszönheti ez ujabb gavallér tempt.

— (A „Politika” szerkesztőjét) közcsendhá-borítás miatt 18 havi súlyos börtönré, 2000 forint biztosíték elvezetésére s a perköltég megtréti-sére itélték el. A végrehajtatáson azonban megsző-kés által előzte meg.

— (Erdélyben 1867-ben 644 tűz-eset fordult elő) s az ez által okozott kár 922,964, forintot tesz, mely összegből csakis 19,443 frntnyi érték volt biz-sítottva. A tűz-esetek alkalmával 10 emberélet esett áldozatul.

— (Vakmerő rablás.) Zágrábban m. hó 24-én esti 8 óraker egy egyn két sétáló kanonok nyilvános utcán megrámadván, az egyik nyaká-ról arany keresztjét letépte s prédájával nyomta-lan eltűnt.

— (Haldolások.) Mikolci Szijgyártó Ist-ván, nyugalmoba lépett szent-mártonkátai ref. lelkes és kecskeméti egyházmegyei esperes, a dunamelléki ref. egyházkerület egyik kitünő osz-lopa, mult hó 22-kén, 70 éves korában, családja karjai közt elhunyt. — Ugyanezen egyházkerület, még június elején, egy másik oszlop-emberé-nek kidőlésai is nagy veszteség érte; ez Ötvös Sándor madoesai lelkes s tolnai fősperes volt, ki jun. 4-kén hunyt el, 79 éves korában. Béke poraikra!

— (Adakozás.) A Petőfi-szobor javára Nagy-Váradról az ottani ném. szűcs-segédék egyletének tagjai Mezei Imre atyamester által 7 ftoit küldöt-tek be szerkesztőségünkhöz. Az egyes adakozók: Lányi Gyula 1 ft 50 kr., Szabó Lajos 1 ft, Ifj. Majorossy Sándor 1 ft., Kovács Mihály 50 kr., Kozma István 50 kr., Szabó Ferencz 50 kr., Szekrényesi Lajos 50 kr., Dakszner Géza 40 kr., Mátvány Vince 50 kr., Kerékgyártó Antal 30 kr., Viszl János 20 kr., Molnár Nándor 10 kr. — Ösz-szesen 7 ft. Ez összeg a többi begyűlt pénzhez csatolttván, a takarékpénztárba tétetett.

— (Adakozás.) Szerkesztőségünkhöz bekü-ldettek: a svájcei lengyel emlékre: M. J. 50 kr., Fülöp Kálmán 1 ft., Réthi Lajos 2 ft., N. M. 2 ft. Összesen 5 ft. 50 kr.

— (Adakozás.) Szerkesztőségünkhöz bekü-ldettek: a svájcei lengyel emlékre: M. J. 50 kr., Fülöp Kálmán 1 ft., Réthi Lajos 2 ft., N. M. 2 ft. Összesen 5 ft. 50 kr.

— (Adakozás.) Szerkesztőségünkhöz bekü-ldettek: a svájcei lengyel emlékre: M. J. 50 kr., Fülöp Kálmán 1 ft., Réthi Lajos 2 ft., N. M. 2 ft. Összesen 5 ft. 50 kr.

— (Adakozás.) Szerkesztőségünkhöz bekü-ldettek: a svájcei lengyel emlékre: M. J. 50 kr., Fülöp Kálmán 1 ft., Réthi Lajos 2 ft., N. M. 2 ft. Összesen 5 ft. 50 kr.

— (Adakozás.) Szerkesztőségünkhöz bekü-ldettek: a svájcei lengyel emlékre: M. J. 50 kr., Fülöp Kálmán 1 ft., Réthi Lajos 2 ft., N. M. 2 ft. Összesen 5 ft. 50 kr.

— (Adakozás.) Szerkesztőségünkhöz bekü-ldettek: a svájcei lengyel emlékre: M. J. 50 kr., Fülöp Kálmán 1 ft., Réthi Lajos 2 ft., N. M. 2 ft. Összesen 5 ft. 50 kr.

— (Adakozás.) Szerkesztőségünkhöz bekü-ldettek: a svájcei lengyel emlékre: M. J. 50 kr., Fülöp Kálmán 1 ft., Réthi Lajos 2 ft., N. M. 2 ft. Összesen 5 ft. 50 kr.

— (Adakozás.) Szerkesztőségünkhöz bekü-ldettek: a svájcei lengyel emlékre: M. J. 50 kr., Fülöp Kálmán 1 ft., Réthi Lajos 2 ft., N. M. 2 ft. Összesen 5 ft. 50 kr.

is említve, hogy inkább úgy néz ki a Sz. kezben, mint egy csikóbőrös kulacs) igen is realistikus eszmét fejez ki.

— (Kunhegyes. Sz. I. A méltó panaszt a postaig-zalóssághoz kell megtenni; mi itt nem segíthetünk rajta, bár igen átlátjuk, mily boszantó lehet az előzetekre nézve az olyas rendtelenség és visszafé.

— (Debreczen. Balpárti.) Lehet s valószínű, hogy a csendbirtosok és pandurok közt van sok igen kivető egy-niség is; de általánosban vagy csak a többséget is oly szigorun elítéli alig hímnök igazságosnak. Lehet hiba a rendszertben is, de az tüzetest megvitatást igényelne.

— (Tasnád. H. azon „ember-pörzsolési” borzal-mas esemény való és bebizonyítható, bünyvdi kereset alá vonandó; ellenkező esetben ily borzasztó váddal hirlapi téren föllepni a legnagyobb eszélytelenség volna.

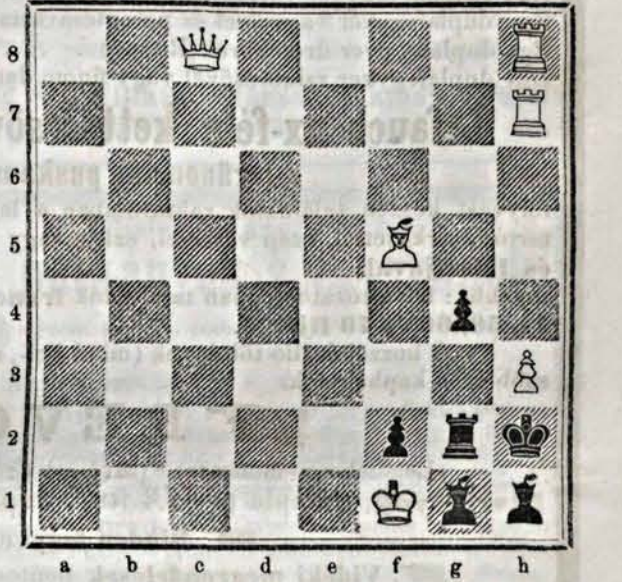
— (Rajmund gróf.) Vannak benne egyes sikerült részletek, bár többek közt az ily rimekben mint Cabestan, ezán, nem igen gyönyörködhetünk; de az egész igen hosz-szúra van nyujtva. A katasztrófa pedig nem költ eléggé erős hangulatot. Kitarthat ajánlunk, s reméljük, hogy egy év múlva kapunk közzéható is.

— (N.-Venyim. M. J. A küldeményeket illető hely-eikre átszolgáltattuk; a megbízást szivesen teljesítettük.

— (Kunhegyes. Sz. I. A méltó panaszt a postaig-zalóssághoz kell megtenni; mi itt nem segíthetünk rajta, bár igen átlátjuk, mily boszantó lehet az előzetekre nézve az olyas rendtelenség és visszafé.

SAKKJÁTEK.

450-dik sz. f. — Loyd Samutól, (New-Yorkban). Sötét.

Világos indul és 3-ik lépéve matot mond.

A 444-dik számú feladvány megfejtése. (Gold Samutól, Madeirában.)

Világos.	Sötét.	Világos.	Sötét.
1. Va6—e6	Hb8—e6 A)	1.	Ke5—e6
2. Bc4—e4	tetz szer.	2. Bc4—e4	Ke6—f7
3. Va3—e5 v. e6	fmat.	3. Va3—e7	fmat.

A) C)

1.	Fd7—e6	1.	He2—e1
2. Va3—g3	He2—g3	2. Va3—e7	Fd7—e6
3. Fe1—f4	fmat.	3. Ve7—e7	fmat.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Debreczenben: Zagya Imre. — Csákváron: Kling Iván. — Pesten: Rakovszky Aladár. — Példesen: Rády György. — Jászkeszrén: Galambos István. — Gólos: Glesinger Zsigmond. — A pesti sakk-kör.

A 445-dik számú feladvány megfejtése. (Kockelkorn Károlytól, Kölnben.)

Világos.	Sötét.
1. Kd2—d1
2. Vd6—f4
3. Vf4—c4	fmat.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Debreczenben: Zagya Imre. — Csákváron: Kling Iván. — Pesten: Rakovszky Aladár. — A pesti sakk-kör.

Rövid értesítés. Debreczen: Z. I. Köszönettel vettük s mielőbb közölni fogjuk.

— (Adakozás.) Szerkesztőségünkhöz bekü-ldettek: a svájcei lengyel emlékre: M. J. 50 kr., Fülöp Kálmán 1 ft., Réthi Lajos 2 ft., N. M. 2 ft. Összesen 5 ft. 50 kr.

HETI-NAPTAR.

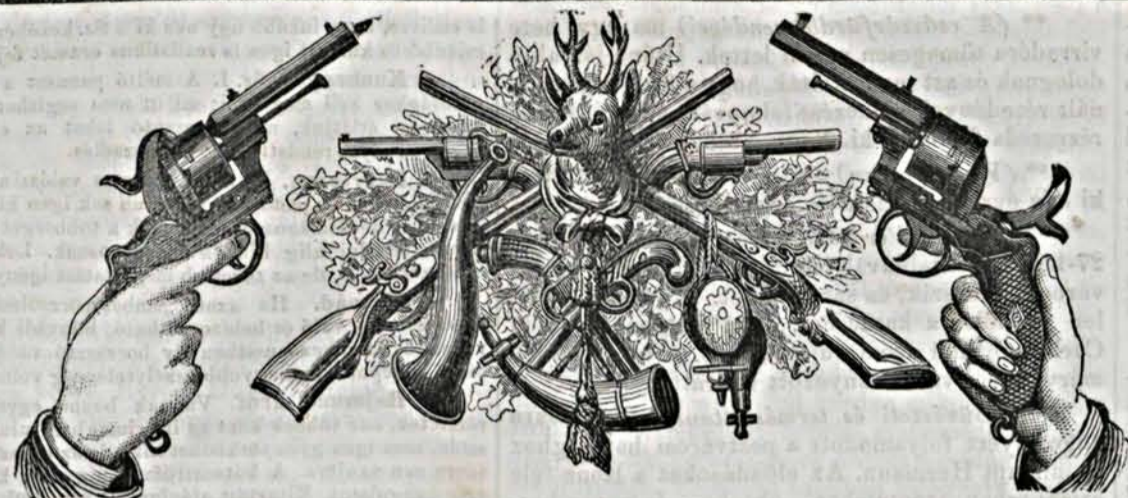
Hónapi-és hetinap	Katholikus és protestans naptár			Görög-orosz naptár			Izraeliták naptár			N a p			H o l d					
										hossza	kél	nyug.	hossza	kél	nyug.			
Julius																		
12. Vasár.	D 6 Henrik cs.	D 5 Nabor	30 F 6 12 Apost.	22 Judit	Tham. R.	f. p. ó. p. ó. p.	f. p. ó. p. ó. p.	f. p. ó. p. ó. p.	110	17	4	16	7	55	13	34	11	40
13. Hétfő	Margit szűz	Jenő	1 Julius	23	23	111	14	4	17	7	54	26	9	regg.	este			
14. Kedő	Bonaventura	Karolina	2 B. A. ruhája	24	24	112	11	4	18	7	53	39	5	0	3	1	51	
15. Szerda	Apostol oszlása	Apost. oszlás.	3 Jacint	25	25	113	8	4	19	7	52	52	29	0	38	3	1	
16. Csüt.	Karmelb. B. Assz.	Faustus	4 Kret. András	26	26	114	6	4	20	7	52	66	20	1	14	4	9	
17. Péntek	Zoroard András	Zobor	5 Athanáz	27	27	115	3	4	21	7	51	80	38	1	57	5	17	
18. Szom.	Arnold, Kamill.	Rozina	6 Mal. Tamás	28 S. Simhu	28 S. Simhu	116	0	4	22	7	50	95	11	2	47	6	22	

Hold változása. ● Ujhold 19-én, 1 óra 13 perczkor éjjel.

TARTALOM.

Földváry Sándor (arckép). — Arató leányok. — Képek az 1849-ki magyar hadjárattól. — A cserébogár. — Obrenovics Mihály és utóda (képpel). — Ujvidék és Pé-tvárad (képpel). — Szerbia állami és társadalmi életé-ből (képpel). — A mohácsi Herceus-turók. — A berlini magyar egylet. — Vízemelő szűkerek (képpel). — Egyvölgy. — Tarház: Irodalom és művészet. — Kö-zintészetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Ipar gazdaság, kereskedelem. — Küzelkedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Adakozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.</

HIRDETÉSEK.

Vadászfegyverek és revolvereket

nagy választékban ajánl
UNSCHULD EDE

fegyverkereskedése Pesten, vaczi-utca a „levélhez”
a következő igen jutányos árakon, u. m.:

Egy szimpla fegyver vascsővel	8 főtől 10 főtől
Egy duplafegyver vascsővel és patentesavarral keményen forrasztva	15 „ 18 „
Egy duplafegyver drótsővel (Ruban)	25 „ 27 „
Egy duplafegyver zsinórsővel vagy finom damasztősővel	33 „ 60 „

Lefauchaux-féle kettőscsövű és hátultöltő vadász-fegyverek, a legfinomabb puskaműves munkák, saját készítményeim,

folyvást készen találhatók raktáromban a legnagyobb változatosságban, a legfinomabb damasztősővel, tartós szerkezettel, szép véséssel, ezüst vagy arany díszítéssel, lővében jól kipróbálva, **60, 70, 80, 100 és 120 főtől**; továbbá: bőváltatóságban található francia Lefauchaux-fegyverek a leghíresebb fegyvergyárból **45, 50, 60 és 70 főtől**. A hozzájuk illő töltények (mind bel-, mind külföldi gyártmányok) nagy mennyiségben a legjutányosabb áron kaphatók.

REVOLVEREK

(Lefauchaux módszer) 6 lövéssel egészen tökéletes önfelhúzással 12, 20, 25, 30, 35, 40—50 főtől. **Pisztolyok**, szimpla párja 4 főtől, duplacsövűek 8 főtől fölfelé.

Minden fegyver lökésségeért kezeskedem. Vidéki megrendelések pontosan az előírt szerint történnek és az öszlet beküldése vagy postai utánvétel mellett azonnal teljesítenek. Egy eredeti tégely ára 2 ft. 50 kr., egy kisebb tégely ára 1 ft. 30 kr.

LILIOM-VIZ.

Francia- és Angolország legelső orvosi által ajánlott bámulatos sikerű **szépitő- és mosdó-viz,**

mely a helygek őshangzó véleménye szerint **parafán**, és a melyről föltalálója kezeskedik, hogy a nap-égetést, szeplőt, kiütéseket, pattanásokat, sárga bőr-, májfoltokat, szával minden bőrtisztalanságot eltávolít, az arcot, nyakat, vállakat, karokat, kezeket hófehérre, puhává, finommá teszi, s azoknak friss ifju kinézet kölcsönöz. — **Ára 1 nagy palacknak 2 ft. 50 kr. Ára 1 kis palacknak 1 ft. 30 kr.**

LOHSE szakáll és szemöldök növesztő-szere. (Cydonia Crème.)

Ezen szer egy év alatt európai híre vergődött, miután ezer meg ezer férfi tömött szakállat, s számtalan hölgy szép tömött, sötét szemöldököt nyert tőle. A szakállnak a kívánt állást lehet vele adni, s a vörösés vagy szinehagyott selyemfőrnak, s a hajhoz hasonló lesnek általa. Egy eredeti tégely ára 2 ft. 50 kr., egy kisebb tégely ára 1 ft. 30 kr.

Középponti raktár: **LOHSE-nál Berlinben**, Jägerstrasse 46. A porosz kormányzó hercege, a sachsen-meiningeni hg., Schwarzburg, Sondershausen és Lippe hercegek udvari szállítója.

Pesten kapható a főraktárban: Török J. gyógytárában, király-utca 7-ik szám. 105 (10—12)

VALÓDI PAGLIANO-SYRUP,

Pagliano Girolamo florenci professortól egyenesen ideszállítva, különböző mennyiségben kapható:

Török József

gyógyseres urnál Pesten, király-utca 7. sz. alatt. — **Egy üveg ára 1 ft. 50 kr.** Egy tuczt ár 14 ft. 1/2 tuczt 7 ft.

Az ismétlődő igen kedvező eredményben részesülnek. Eszöpr tisztítja a vért, eloszlatja a megromlott nedveket, megfrikítja és megjavítja azokat, következképpen mindazok, kik e szöpröt havonként két napon át használják, jó egészségnek örvendenek. E szöpr sok oly betegséget meggyógyít, melyeknél az orvosi szer csekély javulást eszközöl. 104 (10—12) *Ezen most érkezett meg egy friss szállítvány, melynek valódiságáért kezeskedik.*

Angol 500 francia

ALSÓ-SZOKNYAK

4, 5, 6, 8, 10, 14 főtől.

Türsch F.-nél,

vaczi-utca, „a nagy Kristóf” mellett.

114 (5—6)

Titkos 128 (8—13)

betegségeket

még makacs és üdült bajokat is úgy kóródásban, mint magán gyakorlat folytán több ezer beteg legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gatlattának, győkelesen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. sz. Medetszámban, 1-ső emelet, délelőtt 7—9-ig, délután 1—4 óráig

Díjazott levelekre azonnal választottak, s kivánatra a gyógyszerek is megküldetnek.

Pezsgőbor

közvetlen Franciaországból behozva, vámentesítve, ládákban 6 palackjával s feljebb a Champagne leg híresebb gyárából, u. m.

Moët & Chandon a Eperny éremant

rosé 2 ft. 50 kr.

Napoleon grand vin à Ay éremant

rosé 2 ft. 50 kr.

A fentebbi s jökből 1/2 palackok-

ban 1 ft. 50 kr.

A pénzösszeg beküldése vagy utánvétel mellett azonnal megrendelhető.

A pakolás ingyen 20 palackos vételnél 5% engedetik. 2289 (35—50)

Alexander Floch,

in Wien, Ober-Döbling Nr. 28.

Heckenast Gusztáv

hírlapkiadó-hivatalában (Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt) megjelent s minden könyvtárban az országban kapható:

„1848”

politikai szemle az állam és egyház köréből.

Szerkesztette

Toldy István.

I—VIII. füzet.

E nyolcz füzetű körülből 48 tömött nagy negyedréti ívből álló igen érdekes munka megrendelési ára 4 ft. s bérmentesítve küldetik meg.

A nyolcz füzet tartalma:

Nem kell táblabíró politikai Toldy Istvánról. — Promemoria a primásnak Eötvös báróhoz intézett levélre. *Bezerédy Sándortól*. — Népevelésünk ügyében. — Török János ur az egyházreformról. *Toldy Istvántól*. — Aristokratia. *Toldy Istvántól*. — Polgári és vegyes házasság. — Az egyházi aristokratia Angliában. *Ledru Rollintól*. — „Az egyházreformról,” könyvismertetés *Balogh Ferencz*től. — Nyílt levelek a szerkesztőhöz. *Csodányitól*. — A püspökök munkálata. — A püspöki javaslattól. *Toldy Istvántól*. — Kik legyenek az iskola vezetői és felügyelői? *Sincz* (1—4)

Tárca:

A falu lelkesze, írta *Abbé**** — mináriumi élet. *Egy volt k. paptól*. — Amerikai élet. *Laboulay-tól*. — Se-Épületes dolgok. — Aphorismák.

SCHNEEBERGI NÖVÉNY-ALLOP

mell- s tüdőbetegek számára.

továbbá: rekedtség, nátház, ingerköhögés, mellszorogás, elnyáldkódás, torokgyulladások s nehéz légzés ellen, — mindenkori friss minőségben kapható: **PESTEN: Török József** gyógyszerész urnál a király-utczában, — dr. Wagner D. gyógyszerésznél a vaczi-uton, — **Thalmayer A. és társa.** — **Öszetszky F.** — **Schirk J.** — és **Gerhardt A.** urnaknál.

BUDÁN: Schwarzmeier J. gyógyszerész urnál.
Aradon: Probst F. J.
Aszódon: Sperlagh J. gy.
Bajan: Klenautz J.
Brassóban: Gyertyány F. bick és Jekelius gyász.
Battonyan: Bigio K.
Belgradon: Nicolaovics test.
Beszterezén: Dietrich és Feischner.
Bonyhádon: Kramolin J. gy.
Brassóban: Fabick Ed.
Csáktörnyán: Káráz A.
Csütön: Borsay F. gyász.
Debreczenben: Güll N. gy.
Deésen: Krémer S.
Dettán: Braummüller J. gy.
Deveszerben: Hoffmann B.
Eszéken: Kawilowicz gyász.
Eperjesen: Zsember Ign.
Egerújvar: Conlegrer Ign.
Egerben: Wessely gyász.
Eszéken: Thürner fiai és Dessáthy gyógyszer.
Győrött: Brunner F.
Gyulan: Lukács gyász.
Haezfeld: Hagelschmid V.
Halszéken: Mátyus B. gyász.
Ipolygáson: Mikulási T.
Jánosváran: Kuna gyász.
Jolsván: Maletor gyász.
Kaposvárt: Schröder J. gy.
Közegen: Strehle gyász.
Károlyvárt: Benich J.
Kis-Martonban: Kodolányi gyász. és Spatay A.
Kassán: Eschwig E.
Kesmark: Genersich C. és A.
Kecskeméten: Papp M.
Karanebesen: Weber A. gy.
Károlyfőhervárt: Fischer Ed. gyász.
Kolozsvárt: Megay M. C.

S.-Sz.-Gyógyrón: Ötvös P. gyógyász.
Sopron: Voga és Rupp-recht.
S.-A.-Ujhelyen: Deutsch J Sasvár: Mücke A. gy.
Segervár: Misselbacher J Serajevóban: Gyulek N.G.
Sziszéken: Kubányi F.
Szombathelyen: Mittermayer gyógyász.
Székesfehérvár: Say R gyógyász.
Siklóson: Nyers S. gyász.
Szathmaron: Juracsko D.
Szent-Miklóson: Haluschka P. gyógyász.
Szarvason: Réthy V.
Szentesen: Eissdorfer G. gy. és Probaszka Gyula.
Temesvár: Kraul és Roth gyógyász.
Tokajban: Krötzer A. gy.
Tordán: Welits és Wolf.
Tátán: Nierit F. gyász.
Török-Szent-Miklós: Pilloz M.
Trencsenben: Simon A. gy.
Ungvárta: Telényi gyász. és özv. Benesch P.
Ujvidéken: Schreiber F.
Varannón: Elizár gyász.
Veszprém: Fremmel.
Vácson: Tragar A.
Varazsdon: Halter gyász.
Verseczen: Herzig gyász.
Zimony: Ivánovics és fia.
Zalatnan: Mécay Gyula.
Zombor: Stein fia Márk.
Szabokirát: Neumann M.
Szabadkán: Hofbauer I. gy. Zentan: Wuits testvéreknl.

Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár. 184 (8—6)

Ugyanezen bizományos urnaknál kapható: **Legjobbféle tyukszem-tapasz,** Schmidt cs. kir. főorvostól, egy skatulya ára 23 kr.

Dr. Behr ideg-extractusa, az idegek erősítésére s a test edzésére ára 70 kr.

Szíriai Stub-havasi-növény-nedv mell- s tüdőbetegek számára. Egy üveg ára 87 kr.

Die „Zeitschrift für gerichtliche Medicin, öffentliche Gesundheitspflege und Medicinal-Gesetzgebung“ bringt in Nr. 48 vom 27. November 1866 über „Schneebergi Kräuter-Allop“ Folgendes: „Der aus Alpenkräutern bereitete „Schneebergi Kräuter-Allop“ des Herrn Apothekers Bittner in Gloggnitz, und Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, ist bei allen katarhalischen und entzündlichen Krankheiten der Respirations-Organe ein vorzügliches Unterstützungsmittel. Er mildert besser als alle anderen Sympartien jeden Reiz im Kehlkopfe und wird bei acuten und chronischen Heiserkeiten, bei empfindlichen Affectionen der Schlingengegeuge, beim Lungen-Katarrh, dem Keuchhusten u. s. w. wegen seiner vorzüglichem einhüllenden, besänftigenden und reizmildernden Eigenschaften mit gütigem Resultate angewendet.“

Főraktár: **BITTNER GYULA** gyógyszerésznél Gloggnitzban.

Heckenast Gusztáv

könyvkiadó-hivatalában Pesten, egyetem-utca 4-ik szám megjelent és ott, valamint minden hitelles könyvkereskedőnél kapható:

Arab regék. Fordította **Vörösmarty Mihály.** Két kötet, füze 4 ft. Diszkötésben 6 ft.
Guizot Ferencz. Az angol forradalom története I. Károly haláláig, ford. Dr. Fésüs György, 1866. Czimképes k. (492 lap, 8-rét) füze 2 ft. Diszkötésben 3 „

Horvath Mihály. Magyarország történelme. Uj dolgozat. Hat kötetben.

Tartalom:
 I. kötet: A magyar nemzet Európába költözésétől 1301-ig (501 lap, 8-rét).
 II. kötet: Az Árpádház kihaltától, a mohácsi ütközettig. (763 lap, 8-rét).
 III. kötet: A mohácsi ütközettől a linci békekötésig (725 lap, 8-rét).
 IV. kötet: I. Leopold trónra léptétől a szathmári békekötésig. (544 lap, 8-rét).
 V. kötet: Károly trónra léptétől II. József haláláig. (455 lap, 8-rét).
 VI. kötet: II. Lipót trónra léptétől, a bécsi congressusig (422 lap, 8-rét).
 1. 2. kötet, füze 5 ft. — 3. 4. kötet, füze 5 ft. — 5. 6. kötet, füze 5 ft.

Országgyűlési emlékkönyv. 1866—1867. Szerkeszté Farkas Albert. 1867. Hatvan képpel. (650 lap, 4-rét) borítékba füze 5 ft.

Szilágyi Sándor. Erdélyország története, tekintettel mivelődésére. Két kötet. Czimképes kiadás. (XVI, 464; VIII, 612 lap, 8-rét) füze 4 ft. diszkötésben 6 ft.

Szovényi József. Magyar irodalmi szemelvények. Kézikönyv a felgymnasiumi V—VIII. osztályi ifjúságnak a magyar nyelv- és irodalomban oktatására, egy kömetszeti táblával. 1866. (XXI, 784 lap, nagy 8-rét) 3 ft. 60 kr.

Toldy Ferencz. A magyar költészet története az ós időkől Kisfaludy Sándorig. Második javított kiadás egy kötetben. Czimképpel (XVI és 476 lap, 8-rét) füze 2 ft., diszkötésben 3 ft.

Előfizetési felhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

1868. évi július—decemberi folyamára.

(Ismeretterjesztő és politikai hetilap. Az egyik eredeti képekkel dúsan illusztrálva; a másik „Országgyűlési Beszédár”-ral s más rendkívüli mellékletekkel bővitve.)

Előfizetési feltételek:

postai szétküldéssel vagy Buda-Pesten házhoz hordatva:

A két lapra együtt: Félévre (július—december) 5 ft.

Csupán a Vasárnapi Ujságra: Félévre (július—december) 3 ft.

Csupán a Politikai Ujdonságokra: Félévre (július—december) 2 ft. 50 kr.

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. A pénzeslevelek bérmentes küldése kériük.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Biztos és gyors megölése

patkányok s egereknek,

egy cs. kr. kiz. szab. patkány- és egér-irtó-szerrel gyertya-alakban.

Egy darab ára 50 kr. a. é.

Valódi kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik sz. — **Beszterezében:** Güllner H. — **Brassóban:** Gyertyány F. és fia — **Csáktörnyán:** Káráz A. — **Eperjesen:** Zsember J. — **Eszéken:** Deszthly István. — **Győrött:** Lehner F. — **Jassanovában:** Dedovits J. — **Kassán:** Novelly A. — **Keszthelyen:** Wünsch F. — **Kolozsvárt:** Wolf J. — **Lugoson:** Kronetter J. — **N.-Beeskereken:** Nedelkovic. — **Oroszban:** Gabovits Demeter. — **Papan:** Bermüller. — **Pozsonyban:** Scherz Fülöp. — **Rimaszombatan:** Maletor S. és Hamaliár C. gyász. — **Soborsinban:** Franke A. — **Sopronban:** Pachhofer L. — **Segervárt:** Teutsch J. B. — **Tisza-Ujlakon:** Roth Ign. — **Ujvidéken:** Schreiber F. — **Varasdon:** Dr. Halter A. — **Verőczén:** Bész J. K. urnaknál. 125 (6—8)

Legujabb könyvek az ifjuság és gyermekek számára.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelentek és minden könyvtárban kaphatók:

Hoffmann Ferencz. A kis regelő. 50 új kis mese jó kis fiuk és jó leányok számára. Közli mesélő bácsi (115 lap, 12-rét). 6 színezett képpel, kötve 80 kr.

Legujabb és legteljesebb magyar közzöntő. Ujévi, születésnap, névnap, iskolavizsgálati és más alkalmi üdvözletek versekben és levelekben szülőkhez, nagyszülőkhez, keresztzülőkhez, gyámokhoz, pártfogókhoz, jötevőkhez, tanítókhoz, rokonokhoz etb. stb. **magyar ifjuság számára.** Függelék: válogatott francia és német közzöntések. **Második kiadás.** Kötve 50 kr.

Györy Vilmos. Emlékkönyv a confirmatiohoz készülő protestans haddonok számára. (290 lap, 16-rét.) Egy aczélmetszettel. Vásznonkötésben aranysegélylyel 1 ft. 20 kr.

Pásztor Lipót. Óvodai és iskolai versek és dalok kis gyermekek használatára. (148 lap, 8-rét), füze 30 kr.

Réthy Lajos ifjusági beszélei. Függelékül két színmű. (195 lap, 8-rét.) Képes borítékba kötve 1 ft. 20 kr.

Vachott Sándorné. A magyar nemzet története röviden előadva, olvasmányul a tanodai használatra fiatal leánykák számára. (241 lap, 8-rét), füze 1 ft.

Vachott Sándorné. Rövid magyarok története. 7—10 éves kis leánykák számára olvasmányul s tanodai használatra (125 lap, 8-rét), füze 50 kr.

Vachott Sándorné. Regék és beszélek az ifjuság számára. (136 l., 8-rét.) Színyomat borítékba kötve 1 ft. 40 kr.

Vachott Sándorné. Ünnepi ajándék. Mulattató elbeszélések, versek, mesék és adomák 6—10 éves gyermekek számára. 1867. (130 lap, 8-rét), 4 képpel. Keményen kötve 2 ft.

Gazdasági és kertészeti hetilap.

Előfizetési felhívás FALUSI GAZDA 1868. második felévi folyamára.

Legfőbb törekvésünk, hogy lapunk a mai tudomány és haladás színvonalán a külföldi irodalommal kiállhassa a versenyt; legjeltebb gazdasági tekintélyek és szakírók közreműködésével folytatandó reméljük, hogy e részben feladatunknak eleget tehetünk.

Figyelmeinket a mezőgazdaságra és a vele rokon ipar minden ágaira kiterjesztve, különösen pedig a gazdasági növénynevelésre és növénytenyésztésre — mint kedvenc tanulmányunk — köréből, rendszeresen szolgáltatunk gyakorlati tanácsokkal, közlve e tekintetben külföldön, legkivált pedig Franciaország és Belgiumban gyűjtött tapasztalatainkat.

A növény-honosítás, mint a gazdasági növénytenyésztés nélkülözhetetlen segédforrása, rendszeresen képviselve lesz rovataink között, ismertetvén mindazon haszonnövényeket, melyek részint önmagunk, részint honi és külföldi ügybarátaink tenyész-kísérlete folytán, nagyban termelésre előnyvel kínálkoznak.

Az állattenyésztés és gyógyászat elméleti és gyakorlati részét Jeszó Gusztáv szaktudomány és ügybarátunk jeles tolla fogja ezután is vezérelni.

A gyümölcsösök és szőlőskertek köréből a legjeltebb belga és francia tekintélyek útmutatásait közöljük.

A könyvkeresetből pedig Vészy ügybarátunk fog szolgáltatni olykor gyakorlati tanácsokkal. — Miután hazánkban még ekkor is az állami méhészeti szakközönség nincsen, addig is míg e részben közös akarattal intézkedhetünk, a méhésztudományt rendszeres rovatot nyitunk, s azt méhésztársaink rendelkezése alá bocsátjuk azon édes reményben, hogy azt honi méhésztudomány érdekében minél gyakrabban igénybe vessük.

Elvégre miután minden teoriának és praxisnak az a veleje, hogy az hasznos is hajtson a konyhára, termelő közönségünk érdekében közös üzleti társulatot nyitunk, s azt előfizetőinknek minden díj nélkül rendelkezésükre hagyjuk; a termelő ott legelőnyösebben elárulhatja terményeit, a vevő pedig a legelső forrásból legutányosabban beszerezheti szükségleteit.

Ezenkívül a pesti gabnacsarnok és börze árfolyamait minden számunk rendszeresen hozza.

Mindezek mellett lapunk szövegét, hol szükséges leendő, csinos metszetekkel is feldíszítjük, szívesen mindent elkövetünk, hogy gazda-közönségünknek minél érdekesebb és tanulmányosabb közleményekkel szolgálhassunk, részünkről nem ohajtva egyebet, mint hogy t. olvasónk pártfogását kérdelembe, további szives hajtalmak magunknak ezáltal is biztosíthatjuk.

Heckenast Gusztáv. kiadó tulajdonos. **Dr. Farkas Mihály.** földbírtokos, a „Falusi Gazda” szerkesztője.

Előfizetési feltételek:

A Falusi Gazda 1868-ki január óta minden héten jelenik meg.

Az előfizetési ár e szerint:

Félévre (július—december) 3 ft. — kr.
Negyedévre (július—szeptember) 1 „ 50 „

Az előfizetés minél előbb beküldése kéri. — Gyűjtőknek tíz előfizetési példányra egy ingyen példánnyal szolgálnak.

Az előfizetési pénzek az alulírt kiadó-hivatalhoz bérmentesen átzendők.

A „Falusi Gazda” kiadó-hivatala
(Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

(2—3)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1868 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Tenyészjuh-eladás.

Főmeltóságu herceg Batthyányi Fülöp ur enyingi uradalmaiban, mint minden évben, úgy ez évben is eladatik s. p. gazdag gyapjas pepiner kos 66 db., mesztic kos 169 db., mesztic anya 862 db.

E juhainak gyapja az 1862-ik évi londoni világkiállításon nagy értemmel, úgy ezen juhok a pesti 1857-ki kiállításon két elismerő okiratot, 1865-ben pedig kis érmet, az 1867-ki vesprémi kiállításon egy 1-ső arany-éremet és két dicsőítő okirattal díjaztattak. 178 (1—3)

A megvett juhok Sz. Mihály napig itt maradhatnak. — Enying, július 1. 1868.

Farkas Imre m. k. uradalmi tisztartó.

Nevelőné,

ki magyar, német, francia nyelvet, zongorázást tanít, tudakozható Láng Adolf ev. lelkész úrnál Irsán, Pest-megyében. 174 (2—3)

Előfizetési felhívás

HONVÉD első magyar katonai hetilapra.

Ezen hetilap ezentúl is — mind eddig — változatlan alakban és tartalommal hetenként jelenik meg, és előfizetőink ezen hetilapban kívül minden hó 15-én meg egy fél t. tartalmu politikai havi-közlönyt kapnak tőlünk ingyen ily cím alatt:

„Az új Honvéd.”
Politikai havi-közöny.

Erre külön előfizetni nem lehet, miután azt csak a „Honvéd” előfizetői kapják ingyen, és a már ismert programja következik:

1) A honvédség anyagi kérdései és a honvédelem szervezésének kérdése megoldásnak néznek elébe, ennél fogva egész erőnket oda kell összpontosítani, hogy a honvédségnek magas erkölcsi missziójából folyó működése a magyar nép minden osztályába elhasson. A honvédség hivatása:

1) A nemzeti hadsereg eszméjét, úgy a mint az előbb-hátrább életbe kell hogy lépjen, a magyar népben megélelni, és miután a néphadsereg eszméjével a valódi demokrácia eszméje szoros kapcsolatban állanak, tehát:

2) A honvédség feladata azon erőt, mely az 1848-iki eszmék hazasorsainak associálójában rejlik, a valódi demokratikus eszmék terjesztésére és támogatására felhasználni.

3) A honvédség kötelessége végre a hadtudomány kifejlődését nemzeti irányban előmozdítani, és azt a többi európai népek hadtudományának színvonalára emelni.

Ezen hármas hivatása a honvédségnek szükségessé teszi, hogy előfizetőinknek politikai részt is adjunk.

Valamint a nemzeti hadsereg eszméjét, úgy a demokrácia eszméjét is a politikai pártok köréből ki kell emelnünk és a nemzet nagy részét pártkülönbség nélkül a demokrácia zászlója körül csoportosítani.

A demokrácia alapja a közmívelődés. A közmívelődést kell kifejteni és állam intézményeit oda módosítani, hogy ez minél gyorsabban történhessen; mert a magyar nemzet fennmaradása attól függ, vajjon a magyar nemzet a hazai közértelemmel (nemzetiség különbség nélkül) magában fel tudja-e fogni vagy nem?

A magyarság számára néve csekély, azért a sulyra néve kell a nemzet erejét kifejteni, mert csak így lehet a magyarságnak államalkotó ereje.

Egy magyar hazafi tartozhatik bármely politikai párthoz, de ettől egészen függetlenül akarja, kell egyszersmind a magyar nemzeti hadsereg és az 1848-diki demokratikus eszmék győzelmét.

Tehát bizva a „Honvéd” pártfogói hazafiságában, valamint a t. cz. honvédegyletek erőyes közreműködésében, részünkről meghozzuk hazafias szándékunk előmozdítására azon nagy anyagi áldozatot is, hogy a „Honvéd”-at nem alakítjuk át havi közlönyvé, hanem a honvéd mint katonai hetilap és a honvédség organuma érintetlenül marad és semmi tekintetben nem változik; ellenben a „Honvéd” előfizetői tőlünk ingyen minden hó 15-én egy fél t. tartalmu politikai havi közlönyt kapnak, melyre külön előfizetni nem lehet.

Előfizetési feltételek:

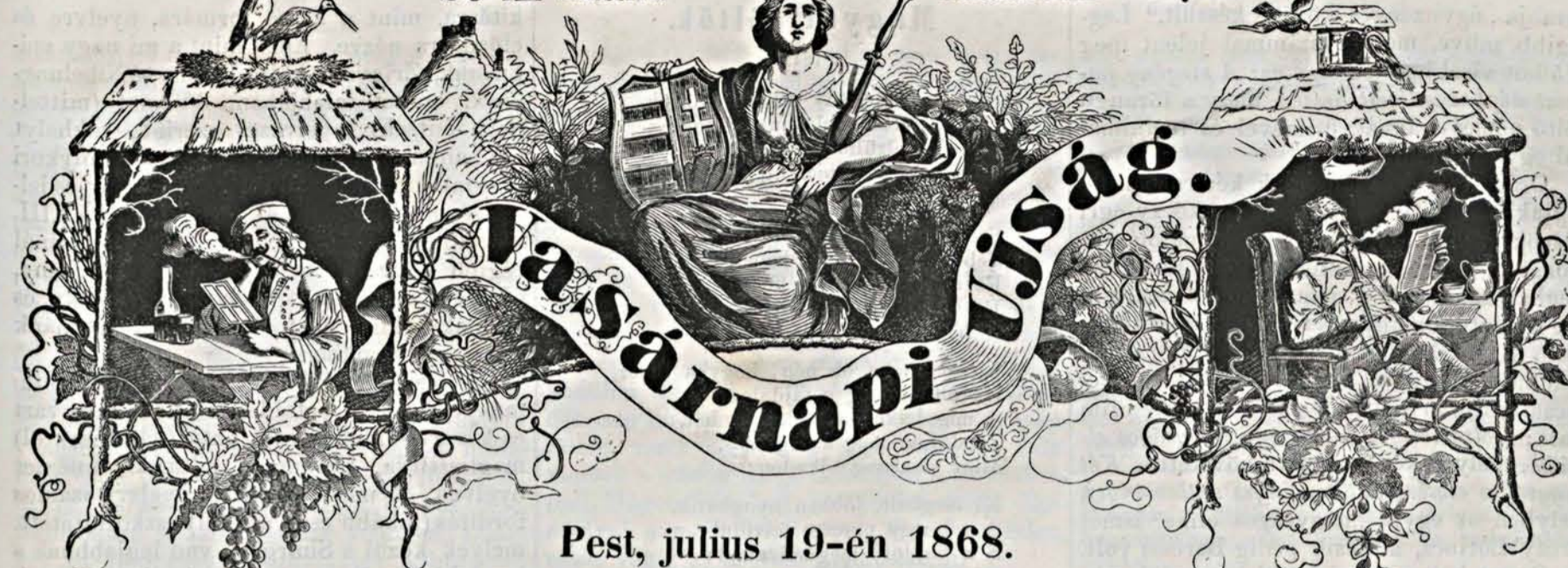
Július—szeptember 1 ft. 50 kr.
Július—december 3 „ — „

Azon tiszt. bonfitersek, kik a „Honvéd”-re előfizetőket gyűjtenek, következő előnyökben részesíttetnek, egymint:

a) Minden 10 példány után egy tiszteletpéldány jár.
b) Ki 25 előfizetőt gyűjt, azonfelül szabad választása szerint egyet a képzeltetek közül (Szózat vagy Talpra magyar) fog kapni.
c) Ki 50-et gyűjt, a tiszteletpéldányon kívül mind a két képzeltet kapandja.
d) A ki pedig legtöbbet gyűjt, annak ezen képet aranyozott üveg-keretben fogjuk megküldeni.

Az előfizetési pénzek bérmentesen levelekben az alulírt kiadó-hivatalhoz Pestre (egyetem-utca 4. sz.), legfőlegb július elejéig beküldendők.

Heckenast Gusztáv. A „Honvéd” kiadó-hivatala.

Pest, július 19-én 1868.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk: Egy négyeszer hasábotott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számíttatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetéymenyeket elfogad Beesen: Oppelik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden igtatás után 30 ujkracjzár.

Báró Orczy Lőrincz.

(1718—1789.)

A mult századtól, melynek leple alól takarjuk föl mai képünket, fölötté messze vagyunk a politikai és társadalmi élet tekintetében is, messzebb, mint rendes viszonyok közt nemzetek egy hatvan-hetven évi időközzel jutni szoktak. De még nagyobb haladtunk irodalmi tekintetben; s midőn egy mult századi magyar költő emléket üjtjük meg, oly emberről beszélünk, kinek munkáit ma már senki sem olvassa, még csak nem is ismeri más, csupán az irodalomtörténet bűvára vagy a régiség-kedvelő.

Pedig, kedves olvasó, ha irodalmunk újabb bajnokainak műveit gyönyörűséggel forgatod, illő megemlékezned azokról is, kik nemzeti nyelvünk és irodalmunk újjászülésének a mult század második felében kezdeményezői s munkásai voltak. És báró Orczy Lőrincz ezek közé tartozik. S csak azért is méltó megemlékezned e költőről, kinek magyaros és tisztos arcvonásait im előbbé állítottuk, mert bizonyosan te is élvezted már az Orczy-kert hús árnyait s frís forrásvizét, és nem gondoltál rá, hogy e kert egy régi jó magyar költő emlékezetével jó kapcsolatba, nemcsak a névazonosság, hanem szorosabb viszonyból fogva is. Báró Orczy József, ki maga is verselt, fia volt Lőrincznek, kiről szólunk s kinek arczépét ma veszik olvasóink. „Ily szellemi örökség után, — írja a költőnek egy kitünő életirója, — a fiu szép iránti érzékét mintegy az apáé folytatásának, az általa létrehozott gyönyörű kert, minő akkor kevés volt az országban, mintegy kettejük közös művének tekinthetni; s a képezet nem nagy csigázásával mondhatjuk, hogy e nyájas parkban a költő Orczyak szelleme leng körül, s az itt minden bokorból zengő filemiledal az emlékezetök hív fentartója.

BÁRÓ ORCZY LŐRINCZ.

„Kivált az öreg Lőrincz bér, egy kis kopasz ember, kurta dolmánykában, gya-

korta jó envelem szembe, ha e pesti paradicsom árnyékos utain merengek. A csendes, nyájas liget, mely mintha épen a fővárosi zajból menekülne; e kellemes oáz, homok sivatagok közt, hol nem messi kellene mennünk, hogy egy bugaczi csárdát találjunk; e kert, hol több a természet, mint a mesterség; e pár rozszant hajlék, mintha mondaná: „Bizony nagy hívság van a sok jeles dandár-vezér, kivált Drezdánál. A háboru végével tábornoki ranggal lépett ki a hadseregből s 1764-től kezdve polgári pályán szolgált hazáját, mint Abaujmegyének előbb főispáni helytartója, majd főispánja, egész 1784-ig. A mai nemzedék meglepetve hallhatja, hogy a Tisza-szabályozás nagy munkája már akkor is napirendre került s Orczy ebben mint királyi biztos sokat fáradozott.

Rendes lakása Tarna-Oraşon volt, Hevesmegyében, hol — bár Pesten halt meg — tetemei is nyugszanak a család sirboltjában. Barátai közt csak ez volt neve: az őrsi bölcs, mi nem mes lelkülete s kedélye által érdemelt ki.

Hadi és polgári szolgálataitól megmaradt egész idejét hasznos életének, családja gondjait, gyermekei nevelése, jobbagyival jöltevő atyáskodás, és a költészet között osztotta meg. A legelsők közé tartozott azon magas állásu hazafiak sorában, kik szellemben és külsőben elvetve magoktól a külföldieskedés maszlagát, a nemzeti érzést irással, szóval, példával, sőt áldozattal is ébresztették és táplálták. Bár a francia irodalomban nagy jártassággal bírt s azt kedvelte is, s irodalmunk újjászülése történetében, a klasszikai irodalom utánzó ellenében a francia iskolához számíttatik, mindaz a mit irt, annyira magyar, hogy az idegen utánzásának teljességel nem mondható.

Irogatni már korán kezdett: katona korában, mert maga mondja, hogy egynémely

Arany János „Koszorú”-ja 1863. 13-dik szám.

Irogatni már korán kezdett: katona korában, mert maga mondja, hogy egynémely